

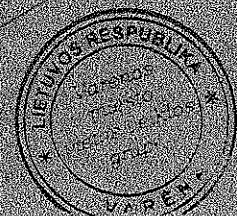
Varenos miesto 2016–2020 metų vietos plėtros strategija

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Rengėjas

Varenos miesto vietos veiklos grupė

Turinys

Įvadas.....	3
1. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija ir gyventojų, kuriems taikoma vietos plėtros strategija, apibrėžtis	6
2. Teritorijos, kuriai rengiama vietos plėtros strategija, analizė.....	12
2.1. Ekonominė situacija Varėnos mieste.....	12
2.2. Švietimas ir kultūra Varėnos mieste.....	17
2.4. Gyventojų nuomonės apklausa	20
2.5. SSSG analizė.....	27
3. Vietos plėtros strategijos tikslai, uždaviniai ir jų įgyvendinimo stebėsenos rodikliai bei integruoto ir novatoriško strategijos pobūdžio apibūdinimas	29
4. Gyvenamosios vietovės bendruomenės dalyvavimo, rengiant vietos plėtros strategiją, apibūdinimas.....	37
5. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo veiksmų planas	39
6. Vietos plėtros strategijos valdymo ir stebėsenos tvarka.....	0
7. Vietos plėtros strategijos finansinis planas.....	7
Priedai.....	Klaida! Žymelė neapibrėžta.

Įvadas

Varėnos miesto plėtros strategiją parengė **Varėnos miesto vietos veiklos grupė**. Varėnos miesto vietos veiklos grupė (toliau – Varėnos miesto VVG arba Asociacija) įsteigta Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gegužės 26 d. sprendimu Nr. T-VIII-32. Tai yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio teisinė forma – asociacija.

Varėnos miesto VVG veiklos tikslai – pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius. Įgyvendindama šiuos veiklos tikslus, Varėnos miesto VVG atstovauja savo narių interesus bei tenkina kitus viešuosius interesus pagal asociacijos įstatuose apibrėžtas veiklos sritis (Varėnos miesto VVG įstatatai pateikiami 1 priede)

VVG būstinės adresas: Vytauto g. 12, Varėna.

Varėnos miesto VVG valdymo organus sudaro:

1. Visuotinis narių susitikimas. Visuotinį eilinį narių susirinkimą šaukia valdyba kartą per metus, ne vėliau kaip per 4 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos.

2. Vienasmenis asociacijos valdymo organas – vadovas. Vadovą renka ir atšaukia, nustato jo atlyginimą, tvirtina pareiginius nuostatus Varėnos miesto VVG visuotinis narių susirinkimas. Vadovui taikomi šie reikalavimai: vadovas turi turėti aukštojo mokslo išsilavinimą ir patirties rengiant ir įgyvendinant strateginio planavimo dokumentus susijusius su Europos Sąjungos struktūrinių fondų ar kitos finansinės paramos valdymu ir panaudojimu arba ne mažesnę kaip 1 metų vadovaujamojo darbo patirtį įmonėje, įstaigoje ar organizacijoje, turinčioje ne mažiau kaip 5 darbuotojus. Vadovas veikia Asociacijos vardu, kai Asociacija palaiko santykius su kitais asmenimis, taip pat sudaro sandorius Asociacijos vardu. Vadovas atsako už Asociacijos tikslų įgyvendinimą, priima darbuotojus į darbą ir atleidžia iš jo, sudaro darbo sutartis su jais, parengia praėjusių finansinių metų Asociacijos metinės veiklos ataskaitą ir pateikia ją visuotiniam narių susirinkimui, pateikia Asociacijos duomenis, informaciją ir dokumentus Juridinių asmenų registro tvarkytojui, patiekia informaciją ir dokumentus visuotiniam narių susirinkimui, valdybai ir Asociacijos nariams, įgyvendina visuotinio narių susirinkimo nutarimus, analizuoja valdybos pasiūlymus, viešai skelbia ar organizuoja teisės aktuose nustatytos informacijos viešą paskelbimą, organizuoja savanoriškų darbų organizavimą Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymo nustatyta tvarka, atlieka kitas teisės aktuose, Asociacijos įstatuose ir vadovo pareiginiuose nuostatuose nustatytas iš Asociacijos veiklos kylančias funkcijas.

3. Kolegialus Asociacijos valdymo organas – valdyba. Valdybą 4 metų laikotarpiui renka ir atšaukia visuotinis narių susirinkimas. Valdybą sudaro 9 nariai (įskaitant valdybos pirmininką), kuriais skiriami Varėnos miesto VVG narių – juridinių asmenų pasiūlyti fiziniai asmenys. Kiekvienas iš partnerių skiria po tris valdybos narius. Varėnos miesto VVG valdyba veikia vadovaudamasi Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, Varėnos miesto VVG įstatatais ir Varėnos miesto VVG visuotinio narių susirinkimo sprendimais. Valdybos funkcijos: analizuoja Asociacijos veiklos rezultatus, finansinių išteklių panaudojimą, mokestinių patikrinimų ir auditų, inventorizacijos ir kitų vertybių apskaitos duomenis ir teikia siūlymus šiais klausimais visuotiniam narių susirinkimui ir vadovui; priima nutarimus nekilnojamojo turto pirkimo, perleidimo, nuomos, nuosavybės teisės apribojimų klausimais, nepažeisdama įstatymų nustatytų Asociacijos narių ir

vadovo keliamus klausimus; svarsto Valdybos narių, Asociacijos narių ir vadovo keliamus klausimus; nustato Asociacijos administracijos organizacinę struktūrą ir darbuotojų pareigybes, tvirtina administracijos darbuotojų atlyginimų dydžius; įgyvendina visuotinio narių susirinkimo nutarimus; sprendžia kitus teisės aktų ir Asociacijos įstatų valdybos kompetencijai priskirtus Asociacijos veikloje kylančius klausimus. Sprendimus valdyba priima savo posėdžiuose. Valdybos posėdžius šaukia valdybos pirmininkas.

4. Revizorius. Renkamas visuotinio narių susirinkimo 4 (ketverių) metų laikotarpiui ir vykdo Asociacijos veiklos kontrolę.

Varėnos miesto VVG steigėjai yra:

1. Varėnos rajono savivaldybės taryba, veikianti per Varėnos rajono savivaldybės administraciją, atstovaujama Varėnos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojos Vilmos Miškinienės;

2. UAB „Staginis“, atstovaujama direktoriaus Kęstučio Jurgelionio;

3. UAB „Tandemus“, atstovaujama direktorės Raidos Budrikienės;

4. Lietuvos miško grybų ir uogų verslininkų asociacija, atstovaujamas prezidento Virginijaus Varanavičiaus;

5. Aktyvaus laisvalaikio klubas „Juostandis“, atstovaujamas klubo nario Mariaus Galinio;

6. Varėnos rajono futbolo klubas „Atžalynas“, atstovaujamas pirmininko Vytauto Leonavičiaus;

7. Savanoriška ir nepriklausoma jaunimo nevyriausybinė organizacija „Lietuvos liberalus jaunimas“, atstovaujamas Varėnos skyriaus vadovo Luko Martyno Janošeko;

Varėnos miesto VVG vertybės:

- Rezultato siekimas ir bendradarbiavimas: bendradarbiaudavimi su vietos bendruomene, ieškome inovatyviausio ir efektyviausio būdo pasiekti geriausią rezultatą.

- Kompetencija ir patirties perdavimas: vadovaujames aukštais darbo standartais, vertiname patirtį, kuri leidžia prisitaikyti prie įvairių pokyčių ir greitai adaptuotis prie pasikeitusios situacijos.

- Atsakomybė ir noras veikti: esame atsidadę savo kraštui, siekiame gerinti esamą situaciją, pritraukti investicijas, inovacijas, gerinti žmonių gyvenimo kokybę, ugdyti bendruosius gebėjimus.

- Inicijatyva ir kūrybiškumas: nuolat ieškome naujų ir kūrybiškų problemų sprendimo būdų, atsižvelgiame į individualius miesto gyventojų poreikius.

- Pagarba ir lygiavertiškumas: gerbiame šalia esančius asmenis nepriklausomai nuo jų lyties, rasės ar tautybės, seksualinės orientacijos, negalios, amžiaus ar įsitikinimų.

Šios vietos plėtros **strategijos rengimo tikslas** – parengti Varėnos miesto vietos plėtros strategiją analizuojant miesto stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes bei remiantis išvadamis nustatyti plėtros poreikius, išsikelti tikslus ir juos įgyvendinti per uždavinius siekiant bendrojo tikslo - pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant gyvenamosios vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius.

Varėnos miesto vietos plėtros strategija rengiama 2016–2020 metams, o jos įgyvendinimas planuojamas ne vėliau nei iki 2023 m. gruodžio 31 d.

Numatoma, kad Varėnos miesto 2016–2020 metų vietos plėtros strategijos tęstinumas bus užtikrinamas kuriant ir užtikrinant tvarų ir darnų bendradarbiavimą tarp mieste ir susijusiose teritorijose veikiančių organizacijų, Varėnos rajono savivaldybės ir įmonių, sudarant ilgalaikes bendradarbiavimo sutartis ir atskirus susitarimus bendrų veiksmų ir projektų įgyvendinimui. Taip pat numatoma, kad vietos plėtros tęstinumas bus užtikrinamas Varėnos miesto vietos veiklos grupės

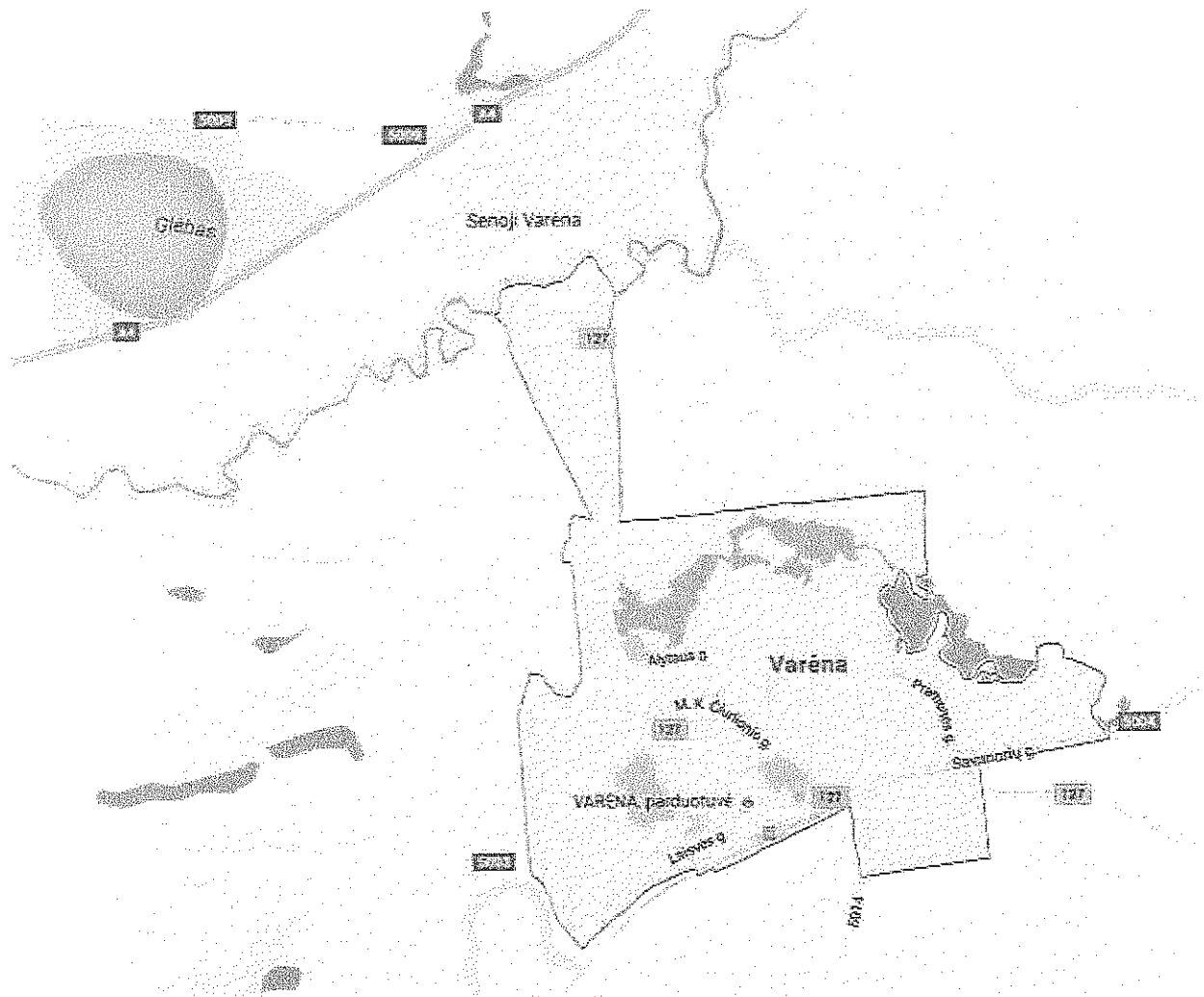
narių, toliau prisidedant prie miesto plėtros vizijos kūrimo ir įgyvendinimo savanorišku darbu, finansiniais ir kitais disponuojamais ištekliais. Kartu, atsižvelgiant į tai, kad Varėnos miesto veiklos grupės vienas iš steigėjų ir narių yra Varėnos rajono savivaldybės taryba, numatoma, kad prie Varėnos miesto vietos veiklos grupės įgyvendintos 2016–2020 metų strategijos tęstinumo, Varėnos rajono savivaldybės tarybos sprendimu ir toliau bus prisidedama skiriant finansavimą Varėnos miesto vietos veiklos grupės darbuotojų ir patalpų išlaikymui.

Varėnos miesto 2016–2020 metų vietos plėtros strategijos įgyvendinimui suplanuotas 530.000 Eur lėšų poreikis. Šias lėšas sudaro ne mažiau kaip 4,5 proc. Varėnos rajono savivaldybės piniginis pridėjimas, ne mažiau nei 3,0 proc. numatomas vietos projekto ir Varėnos miesto vietos veiklos grupės prisidėjimas savanorišku darbu bei iki 92,5 proc. finansavimas Europos Sąjungos lėšomis. Pažymėtina, kad be Europos Sąjungos numatomos gauti paramos Varėnos miesto 2016–2020 metų vietos plėtros strategija negalėtų būti įgyvendinta pilna apimtimi per numatytą laikotarpį, pasiekiant užsibrėžtus visus efekto, produkto ir rezultato rodiklius bei įgyvendinant išsikeltus tikslus numatyta apimtimi. Visos Varėnos miesto 2016–2020 metų vietos plėtros strategijos numatytos išlaidos nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir Europos Sąjungos struktūrinių fondų. Numatomi galutiniai Varėnos miesto 2016–2020 metų vietos plėtros strategijos naudos gavėjai yra visi dirbantys ir vykduantys veiklą Varėnos mieste asmenys ir organizacijos ir priskiriami numatytoms tikslinėms Varėnos miesto 2016–2020 metų vietos plėtros strategijos grupėms.

Varėnos miesto vietos veiklos grupė visu strategijos rengimo ir įgyvendinimo metu užtikrina visos aktualios informacijos ir planuojamų rezultatų prieinamumą Varėnos miesto ir rajono bendruomenei.

1. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija ir gyventojų, kuriems taikoma vietos plėtros strategija, apibrėžtis

Varėnos miesto vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija apima Varėnos miestą, t.y. 11,7 km² teritoriją pietų Lietuvoje, Alytaus apskrityje, 51 km į pietryčius nuo Alytaus, išsidėstęs į šiaurę Vilniaus-Gardino geležinkelio. Varėnos miestas yra Varėnos rajono ir seniūnijos centras. Mieste yra 6 seniūnaitijos (Dzūkų, M. K. Čiurlionio, Parko, Šilo, Vytauto, Žalioji).

1 pav. Varėnos miesto žemėlapis
(Šaltinis: maps.google.lt)

Varėnos mieste veikia visos rajono centrui būdingos valstybinės įstaigos: Varėnos rajono Savivaldybė, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (Varėnos poskyris), Valstybinio socialinio draudimo fondo Varėnos skyrius, Policijos komisariatas, apylinkės prokuratūra, Varėnos darbo birža prie LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Jaunimo darbo centras, paštas, ugdymo bei kultūros įstaigos.

Gyventojų kaitos tendencijos, kaip ir visoje Lietuvoje, Varėnos mieste taip pat yra neigiamos, t. y. mieste mažėja gyventojų: 2001 m. visuotinio gyventojų surašymo duomenimis Varėnos mieste

A handwritten signature in black ink, located in the bottom right corner of the page.

gyveno 10.845 žmonės, 2011 m visuotinio gyventojų surašymo duomenimis – 9.240 žmonės, o Varėnos rajono savivaldybės administracijos duomenimis **2014 m. pradžioje Varėnos mieste gyveno 8974 žmonės**, t.y. 17,25 proc. mažiau lyginant su 2001 metais. Gyventojų sudėtis pagal lytį mieste analizuojamu laikotarpiu ženkliai nesikeičia ir 2014 metų pradžioje mieste gyveno apie 52 proc. moterų ir apie 48 proc. vyrų. **(R1)**

Varėnos rajono gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes pateikiamas žemiau lentelėje.

1 lentelė. Gyventojų pasiskirstymas Varėnos rajone pagal amžiaus grupes (2015 m.)

Amžiaus grupė	Asmenų skaičius
0–4 metai	800
5–9 metai	848
10–14 metų	1080
15–19 metų	1399
20–24 metai	1804
25–29 metai	1839
30–34 metai	1520
35–39 metai	1386
40–44 metai	1696
45–49 metai	1972
50–54 metai	2037
55–59 metai	2070
60–64 metai	1519
65–69 metai	1306
70–74 metai	1310
75–79 metai	1328
80–84 metai	1017
85 metų ir vyresni	884

(Šaltinis: Varėnos rajono savivaldybės administracijos duomenys)

Remiantis bendrais Varėnos rajono duomenimis apie gyventojų amžiaus grupių pokyčius, matyti, kad visoje teritorijoje labiausiai mažėjo 30-39 m. amžiaus gyventojų, t.y. jaunų darbingų žmonių, taip pat 7-13 m. amžiaus gyventojų, t.y. mokinių. Tokių tendencijų svarbiausiomis priežastimis galima išskirti natūralų Varėnos rajono gyventojų senėjimą bei migraciją. **(R2)**

Taigi, pagrindinės gyventojų mažėjimo priežastys yra neigiama neto migracija (daugiau emigravo negu imigravo) ir mažas gimstamumas: 2011–2013 m. laikotarpiu dėl migracijos Varėnos rajono savivaldybėje sumažėjo 822 gyventojais, 383 išvyko į užsienį. Taip pat 2011–2013 m. laikotarpiu dėl mažo gimstamumo Varėnos rajono savivaldybėje sumažėjo 737 gyventojais. Standartizuotas miesto gyventojų mirtingumas dėl išorinių priežasčių 100 000 gyv. Ir Standartizuotas miesto gyventojų mirtingumas dėl nukritimų 100 000 gyv. Ir net 1,3 karto viršija Lietuvos vidurkį. Taip pat svarbu išskirti, kad Standartizuotas miesto gyventojų mirtingumas dėl savižudybių 100 000 gyv. ir net 2,6 karto viršija Lietuvos vidurkį ir pastaraisiais metais augo: 2012 m. savižudybių skaičius Varėnos mieste sudarė 25,28/100 000 gyv. (1,1 karto viršijo Lietuvos vidurkį), 2013 m. – 47,88/100 000 gyv. (1,8 karto viršijo Lietuvos vidurkį), o 2014 m. –

58,25/100 000 gyv. (2,6 karto viršijo Lietuvos vidurkį, kai bendrai Lietuva pagal savivžudybių skaičių pirmauja visame pasaulyje). (R3)

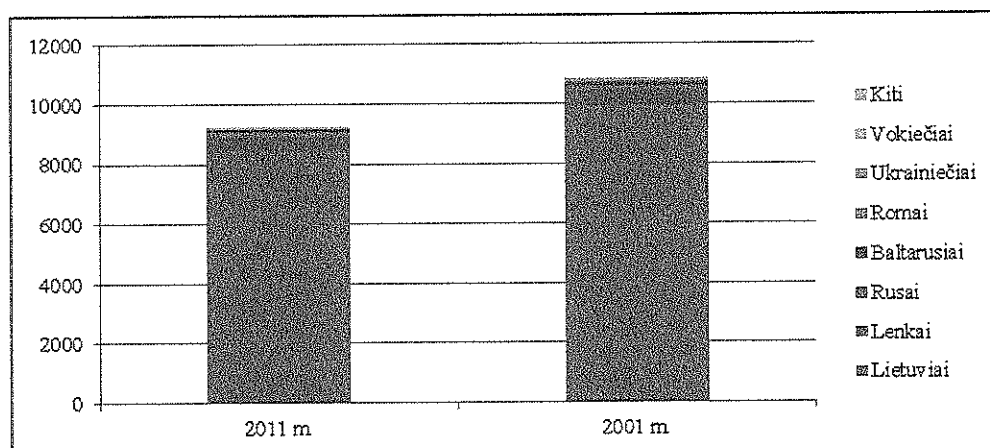
Varėnos rajono visuomenės sveikatos biuro duomenimis 2014 metais Varėnos miesto gyventojai daugiausiai sirgo kvėpavimo sistemos ligomis – 23649,1/100 000 gyv. Antroje vietoje buvo jungiamojo audinio ir skeleto raumenų ligos – 9924,56/100 000 gyv. Trečioje vietoje virškinamojo trakto susirgimai – 6046,38/100 000 gyv. Kraujotakos sistemos ligomis sirgo 3934,06/100 000 gyv. Daugiausiai gyventojai mirė nuo kraujotakos sistemos ligų – 392,08/100 000 gyv. (1,01 karto viršijo Lietuvos vidurkį), nuo piktybinių navikų – 163,31/100 000 gyv., dėl išorinių priežasčių – 106,15/100 000 gyv. (1,3 karto viršijo Lietuvos vidurkį). Detalesni mirštamumo ir sveikatos duomenys pateikiami 2 priede. (R4)

2 lentelė. Varėnos miesto gyventojų gimstamumas ir mirštamumas 2012–2014 metais

Rodiklis	2012 m.	2013 m.	2014 m.
Gimusių gyvų miesto gyventojų skaičius	96	82	68
Mirusiųjų skaičius mieste	99	125	135
Gyventojų skaičiaus balansas	-3	-43	-67

(Šaltinis: Varėnos rajono savivaldybės administracijos duomenys)

Gyventojų pasiskirstymas pagal tautybę pateikiamas žemiau paveiksle. Kaip matyti iš grafiko, galima teigti, jog Varėnos miesto gyventojų sudėtis tautybės aspektu yra gana vienalytė: absoliuti dauguma – apie 91 proc. gyventojų tiek 2001 m, tiek 2011 metais sudarė lietuviai, atitinkamai apie 5 proc. – lenkai, po 1 proc. rusai ir baltarusiai.

2 pav. Gyventojai pagal tautybę

(Šaltinis: 2011 ir 2001 m. visuotinio gyventojų surašymo duomenys)

2011 m. duomenimis 15,7896 Varėnos rajono savivaldybėje gyventojai buvo užimti, ekonomiškai neaktyvūs buvo net 11152 VRS gyventojai. Vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų 2013 m. Varėnos r. sav. sudarė 13,4 proc., ir buvo mažesnis nei Alytaus regione bendrai – 16,3 proc., tačiau didesnis nei Lietuvos mastu – 11,1 proc. Detalesni nedarbo duomenys Varėnos mieste 2012–2014 metų laikotarpiu pateikiami žemiau lentelėje. (R5)

3 lentelė. Nedarbo duomenys Varėnos mieste 2012–2014 metais

<i>Nedarbo lygis mieste</i>	2012 m.	2013 m.	2014 m.
Bedarbių skaičius	500	543	465
Iš jų ilgalaikiai bedarbiai	95	109	94
Įregistruota laisvų darbo vietų	433	502	438
įdarbinta asmenų	416	495	481
nusiųsta į aktyvias darbo rinkos politikos priemones	881	655	615
Bedarbiai pagal lytį			
moterys	251	272	255
vyrų	249	271	210
Jaunimo (iki 29 metų) nedarbo lygis			
moterys		50	42
vyrų		66	40

(Šaltinis: Varėnos rajono savivaldybės administracijos duomenys)

Gyventojų pasiskirstymas pagal pragyvenimo šaltinį. Vadovaujantis LR 2011 m. gyventojų ir būsto surašymo rezultatais, gyventojų pasiskirstymas pagal pagrindinį pragyvenimo šaltinį Varėnos rajone (įskaitant Varėnos kaimiškas gyvenvietes): darbo užmokestis – 7 482, pajamos iš savo ar šeimos verslo – 280, pajamos iš žemės ūkio veiklos – 402, pajamos iš nuosavybės ar investicijų – 31, pensija – 7 937 (R29), pašalpa – 2 023, stipendija – 175, valstybės išlaikymas – 199, šeimos ar kitų asmenų išlaikymas – 6 297, kitas pragyvenimo šaltinis – 550, nenurodė – 1. Vertinant Lietuvos Respublikos 2011 m. gyventojų ir būstų surašymo duomenis, galima matyti, kad panašus pasiskirstymas pagal pragyvenimo šaltinį yra ir visoje Alytaus apskrityje bei Lietuvoje. Vis dėlto, galima pastebėti, kad Varėnos rajone mažesnę nei Alytaus apskrityje ir Lietuvoje pajamų dalį sudaro darbo užmokestis (Varėnos rajono savivaldybėje 29 proc., kai tuo tarpu Alytaus apskrityje bendrai – 32 proc., Lietuvos - 36 proc.) ir šeimos ar kitų asmenų išlaikymas, didesnę – pensija (Varėnos rajono savivaldybėje – 31 proc., Alytaus apskrityje bendrai – 28 proc., Lietuvos – 24 proc.) ir pašalpos. (R6)

4 lentelė. Informacija apie socialinių pašalpų mokėjimą Varėnos seniūnijoje

Eil. Nr.	Seniūnija	Gauta prašymų socialinei pašalpai ir kompensacijoms	Tarybose svarstytų prašymų skaičius	Socialinės pašalpos gavėjų (šeimų) skaičius	Išmokėta suma, tūkst. Lt
1	2	3	4	5	6
2014 m.	mieste	2455 (priima skyrius)	155	699	1638,9
	seniūnijoje	888			
2013 m.	mieste	2981 (priima skyrius)	200	867	2 058,2
	seniūnijoje	1011			

(Šaltinis: Varėnos rajono savivaldybės administracijos duomenys)

Kaip matyti iš aukščiau pateiktos lentelės, socialinių paslaugų gavėjų skaičius Varėnos mieste pastaraisiais metais mažėjo, ir 2014 metais Varėnos mieste buvo 699 socialinės pašalpos gavėjai. (R7)

Skurdą patiriančių asmenų skaičius analizuojamu laikotarpiu mažėjo: Varėnos rajono savivaldybės duomenimis, paramą maisto produktais iš intervencinių atsargų tiekimo ES Bendrijos programos Varėnos mieste 2012 m. gavo 1692 asmenys, 2013 m. – 1467 nepasiturinčių miesto gyventojų, 2014 m. – 1014, tačiau sudarė apie 11 proc. visų Varėnos miesto gyventojų. Žemiau lentelėje pateikiami duomenys apie Varėnos miesto gyventojus, kuriems teikiamos socialinės paslaugos. Kaip matyti iš lentelės, daugėja senyvo amžiaus asmenų, kuriems reikalingos socialinės paslaugos – per du metus iki 2014 m. tokių asmenų skaičius išaugo beveik 50 proc. Taip pat didėjo ir asmenų su negalia skaičius, nuo 2 iki 4 asmenų. Socialinės rizikos šeimų skaičius analizuojamu laikotarpiu Varėnos mieste nesikeitė. Nors bendrai Varėnos rajono savivaldybė pirmauja pagal socialinės rizikos šeimų 1000-iui gyventojų skaičių: 2013 m. VRS tokių šeimų buvo – 6,5, Alytaus rajono sav. – 4,7, Druskininkų – 2,2, tačiau Varėnos mieste šis rodiklis sudaro tik 0,1. (R8)

5 lentelė. Socialines paslaugas gaunančių asmenų skaičius 2012–2014 metais Varėnos mieste

<i>Socialines paslaugas gaunančių asmenų grupės</i>	2012 m.	2013 m.	2014 m.
senyvo amžiaus asmenys	16	32	31
asmenys su negalia	2	2	4
vaikai likę be tėvų globos	-	-	-
socialinės rizikos šeimos	1	1	1
suaugę socialinės rizikos asmenys	-	1	1

(Šaltinis: Varėnos rajono savivaldybės administracijos duomenys)

Svarbu išskirti ir socialinę atskirtį patiriančius Varėnos miesto vaikus, t.y. vaikus, kurie gyvena socialinės rizikos šeimose arba globos namuose. 2012–2014 metų laikotarpiu šių vaikų skaičius mieste mažėjo, detalesnė informacija pateikia lentelėje žemiau. Vis dėlto, paminėtina, kad tai viena iš svarbių tikslinių grupių, kadangi vaikai iš šių grupių patenka ir į rizikos grupes dėl didesnio sergamumo, savižudybės rizikos. (R9)

5 lentelė. Socialinę atskirtį patiriančių vaikų skaičius 2012–2014 metais Varėnos mieste

<i>Rodiklis</i>	2012 m.	2013 m.	2014 m.
<i>Vaikai, gyvenantys socialinės rizikos šeimose</i>	79	62	69
<i>Vaikai gyvenantys globos namuose</i>	18	15	12

(Šaltinis: Varėnos rajono savivaldybės administracijos duomenys)

Kaip matyti iš bendros gyventojų situacijos apžvalgos, dabartinė socialinė situacija didesne dalimi netenkina gyventojų poreikių. Gyventojų skaičius nuolat ir gana sparčiai mažėja, o ypač jaunų, darbingo amžiaus, kurie išvyksta į kitas savivaldybes ar užsienį, mažėja gimstamumas, žmonės natūraliai sensta. Didele problema išskirtinas ir nedarbas, pensijų ir pašalpų kaip pagrindinio pajamų šaltinio procentas. Kaip išeitį iš minėtos situacijos gyventojai išreiškia verslo skatinimo, darbo vietų kūrimo poreikį. Varėnos mieste yra nemažas socialinę atskirtį patiriančių asmenų skaičius: skurdą patiriantys asmenys, socialinės rizikos šeimos ir jose augantys vaikai, socialinės globos reikalaujantys asmenys. Patys miesto gyventojai išreiškia socialinės atskirties

mažinimo poreikį atskirų grupių asmenų įtraukimą į aktyvią veiklą, trūkstančių socialinių paslaugų organizavimą ir teikimą, taip pat moksleivių ir jaunimo užimtumo gerinimo poreikį.

Atsižvelgiant į esamą vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojų situaciją, išskiriamos šios **Varėnos miesto tikslinės grupės**, į kurias bus orientuota vietos plėtros strategija, įgyvendinant atskirus strategijos prioritetus ir veiksmus:

1. socialinę atskirtį patiriantys darbingi gyventojai;
2. darbingų gyventojų šeimos nariai, kurie dėl amžiaus, neįgalumo ar kitų priežasčių negali savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu ir savarankiškai dalyvauti visuomenės gyvenime;
3. darbingi bedarbiai ir neaktyvūs gyventojai (išskyrus teritorinėse darbo biržose registruotus asmenis);
4. darbingi gyventojai, kurių namų ūkio pajamos neviršija namų ūkio skurdo rizikos ribos;
5. vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojai;
6. vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje ir besiribojančiose teritorijose ūkinę komercinę veiklą vykdančios verslininkai ir savarankišką veiklą vykdančios asmenys;
7. vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje ir besiribojančiose teritorijose veiklą vykdančių juridinių asmenų darbuotojai ir valdymo organų atstovai.

2. Teritorijos, kuriai rengiama vietos plėtros strategija, analizė

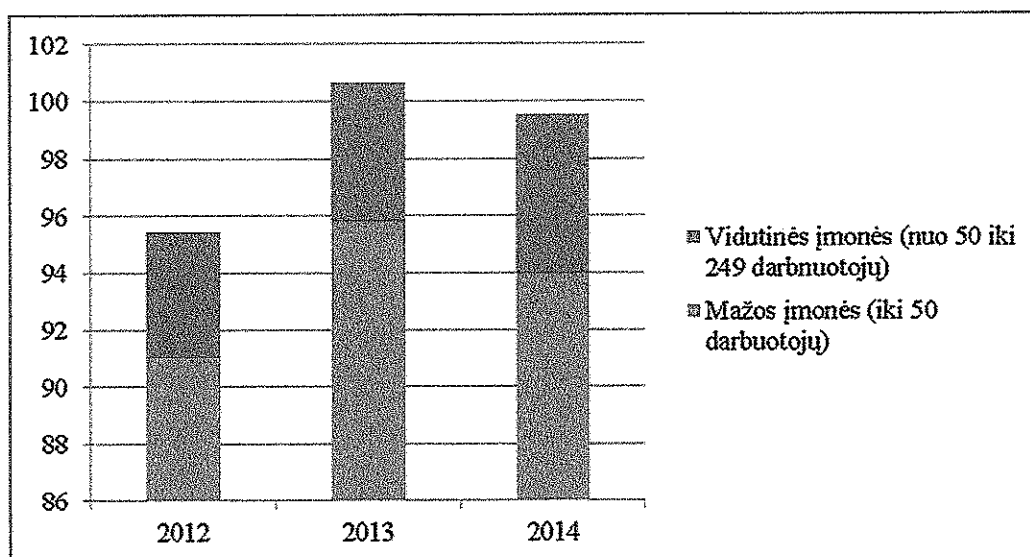
2.1. Ekonominė situacija Varėnos mieste

Nedarbo lygis Varėnos rajono savivaldybėje yra itin aktuali problema ir tai puikiai atspindi vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų, kuris 2013 m. pabaigoje Varėnos rajono savivaldybėje sudarė 13,4 proc., ir buvo mažesnis nei Alytaus regione bendrai – 15,9 proc., tačiau didesnis nei Lietuvos mastu 11,1 proc. Panaši tendencija išliko ir 2014 metais, kuomet vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų Varėnos rajono savivaldybėje sudarė 11,6 proc., ir buvo mažesnis nei Alytaus regione bendrai – 13,7 proc., tačiau didesnis nei Lietuvos mastu - 8,9 proc. Kitas rodiklis atspindis įsidarbinimo galimybes yra naujos registruotos darbo vietos. 2012 m. buvo registruotos 956, 2013 m. – 1 079, 2014 m. – 1 160, tačiau registruotų laisvų darbo vietų skaičius išlieka nepakankamas, kad pašalintų ar ženkliai sumažintų nedarbą Varėnos rajone.

Bendruomeninis ir (arba) socialinis verslas dar tik pradeda pirmuosius žingsnius Lietuvoje, todėl ir Varėnos rajone ir mieste teritorijoje nėra paplitęs. Kadangi viena didžiausių miesto gyventojų problemų išskiriamas darbo vietų trūkumas, siekiama, kad ateinančiame Europos Sąjungos finansavimo periode bendruomenės, organizacijos ir fiziniai asmenys pereitų į kooperacijos etapą – bendrą ekonominę veiklą. **(R10)**

Remiantis Lietuvos Respublikos smulkaus ir vidutinio verslo plėtros įstatymu, įmonės turinčios iki 10 darbuotojų yra priskiriamos prie labai mažų įmonių, įmonės turinčios iki 50 darbuotojų priskiriamos prie mažų įmonių ir įmonės turinčios iki 250 darbuotojų priskiriamos prie vidutinių įmonių.

2014 metais Varėnos mieste iš viso veikė 94 mažos ir 6 vidutinės įmonės. Didelių įmonių Varėnos mieste nėra veikiančių. Daugiausia kinta mažų įmonių skaičius – kiekvienais metais auga priklausomai nuo didėjančio gyventojų verslumo augančių galimybių. Žemiau lentelėje pateikiami įmonių skaičiaus pokyčio duomenys Varėnos mieste 2012–2014 metais. **(R11)**

3 pav. Veikiančių įmonių skaičius Varėnos mieste 2012–2014 metais
(Šaltinis: Varėnos rajono savivaldybės administracijos duomenys)

Analizuojamu laikotarpiu Varėnos mieste kasmet buvo įregistruota po vieną naują vidutinę įmonę, išregistruota vidutinių įmonių nebuvo. Didesni pokyčiai vyksta su mažomis įmonėmis. 2012 metais buvo įregistruota 12 naujų mažų įmonių, išregistruota – 8 mažos įmonės, atitinkamai 2013 ir 2014 metais buvo įregistruotos 10 ir 4 naujos mažos įmonės, o išregistruotos 5 ir 6 mažos įmonės. Po pokalbių su Varėnos miesto VVG partneriais, daroma prielaida, kad naujos įmonės susidūrusios su sunkumais neturi finansinių išteklių konsultacijoms tiek dėl įmonių veiklos, tiek dėl finansų, tiek dėl paslaugų ir prekių eksporto rinkų išplėtimo. **(R12)**

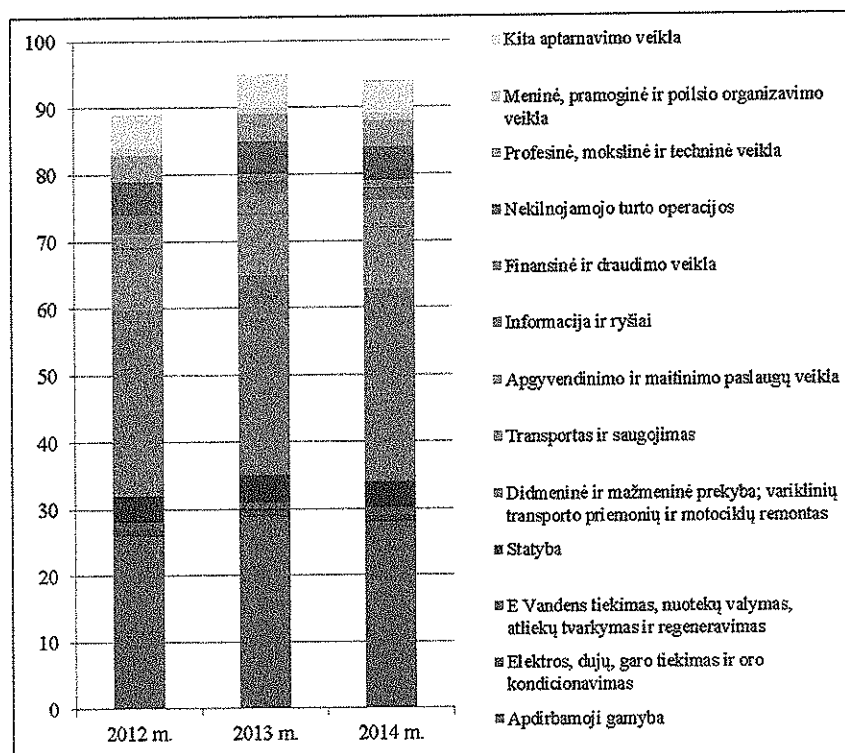
Žemiau lentelėje pateikiamos stambiausios Varėnos miesto įmonės ir jų darbuotojų skaičius bei metinė apyvarta.

6 lentelė. Varėnos miesto stambiausios įmonės

Eil. Nr.	Verslo subjekto pavadinimas	Dirbančiųjų skaičius	Metinė apyvarta, mln. Eur
1	UAB „Varėnos pienelis“	140	11,58
2	UAB „Varėnos statyba“	140	2,09
3	UAB „Merkys“	130	4,05
4	UAB „Tandemus“	120	4,69
5	UAB „Staginis“	106	7,82
6	UAB „Vipreka“	70	4,05
7	VĮ „Varėnos urėdija“	70	2,90
8	UAB „Varėnos šiluma“	60	2,69
9	UAB „Edvima“	40	1,33
10	UAB „Varėnos vandenys“	40	1,30

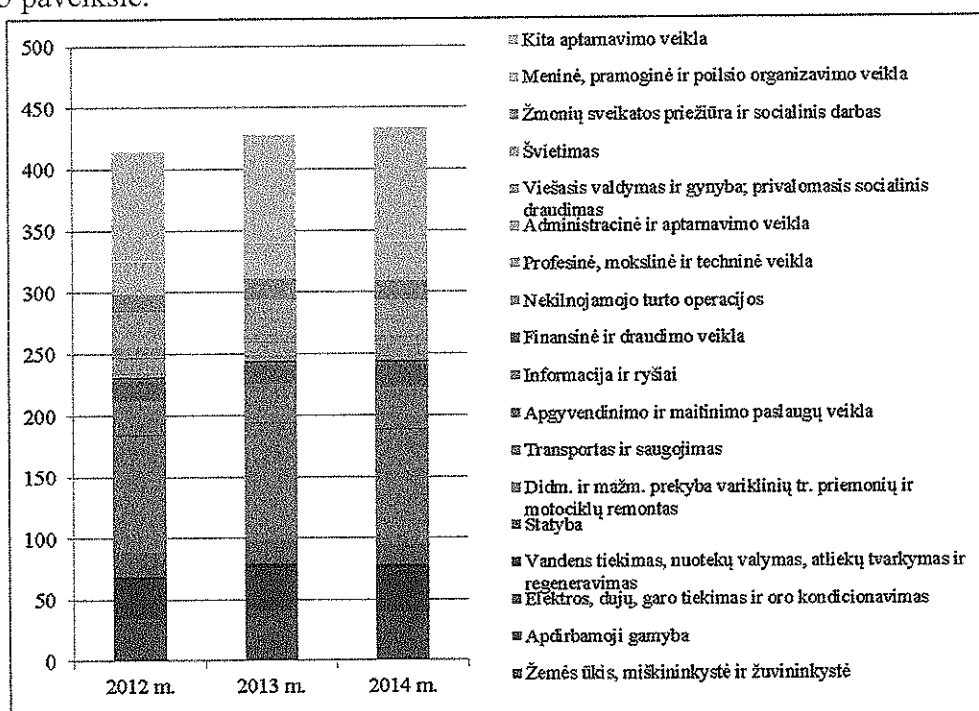
(Šaltinis: Varėnos rajono savivaldybės administracijos duomenys)

2012–2014 metų laikotarpiu Varėnos mieste daugiausiai veikė įmonės, kurių veikla buvo didmeninė ir mažmeninė prekyba variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas, taip pat apdirbamoji gamyba, transportas ir saugojimas, aptarnavimo veikla. Detalesni duomenys pateikiami žemiau esančiame 4 paveiksle.

4 pav. Ūkio subjektai pagal verslo rūšis 2012–2014 metais Varėnos mieste.
(Šaltinis: Varėnos rajono savivaldybės administracijos duomenys)

Tuo tarpu 2012–2014 metų laikotarpiu Varėnos rajone daugiausiai veikė įmonės, kurių veikla buvo didmeninė ir mažmeninė prekyba variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas, taip pat aptarnaujanti veikla, žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė, apdirbamoji gamyba, meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla bei statyba. Detalesni duomenys pateikiami žemiau esančiame 5 paveiksle.

5 pav. Ūkio subjektai pagal verslo rūšis 2012–2014 metais Varėnos rajone.
(Šaltinis: Varėnos rajono savivaldybės administracijos duomenys)

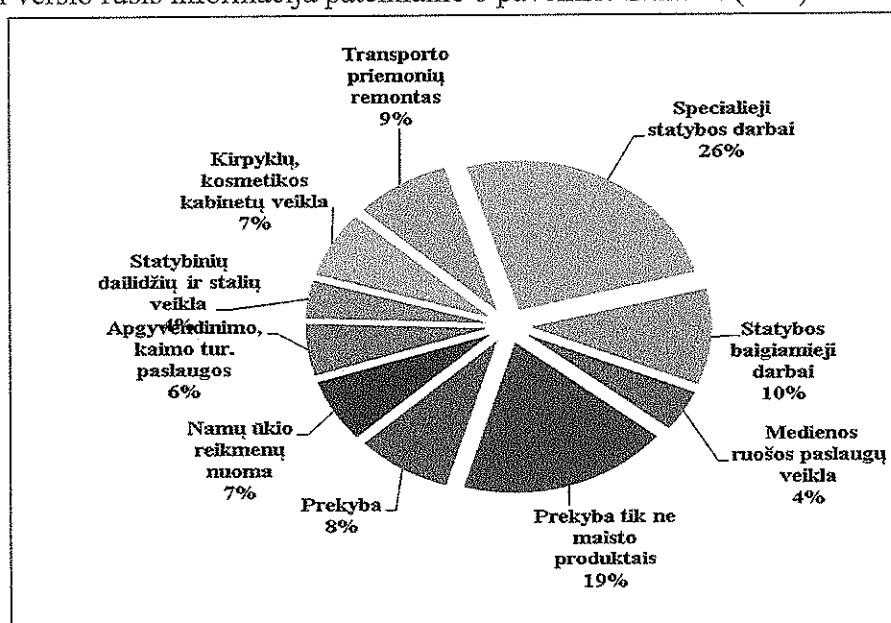
Lietuvoje atitinkamu laikotarpiu bent penktadaliu didėjo įmonių bankrotų atvejų. Atkreipiamas dėmesys į pagausėjusius smulkiųjų prekybos ir automobilių remonto, paslaugų, medžio apdirbimo pramonės, transporto įmonių bankrotus. Lietuvoje stabiliai veikia žemės ūkio bendrovės bei nekilnojamojo turto įmonės, iš kurių pirmosios dėl veiklos specifikos ir ribotos rinkos Varėnos mieste neveikia.

7 lentelė. Įmonių skaičius pagal teisinę formą 2012–2014 metais Varėnos mieste

Teisinė forma	2012 m.	2013 m.	2014 m.
Iš viso pagal teisines formas	157	165	174
Valstybės įmonė	2	2	2
Bendrija	1	1	1
Uždaroji akcinė bendrovė	57	66	65
Viešoji įstaiga	7	8	8
Valstybės biudžetinė įstaiga	6	6	8
Asociacija	36	37	39
Savivaldybės biudžetinė įstaiga	13	13	13
Tradicinė religinė bendruomenė ar bendrija	1	1	2
Kooperatinė bendrovė	1		3
Individualioji įmonė	34	32	31
Mažoji bendrija	-	-	3

(Šaltinis: Varėnos rajono savivaldybės administracijos duomenys)

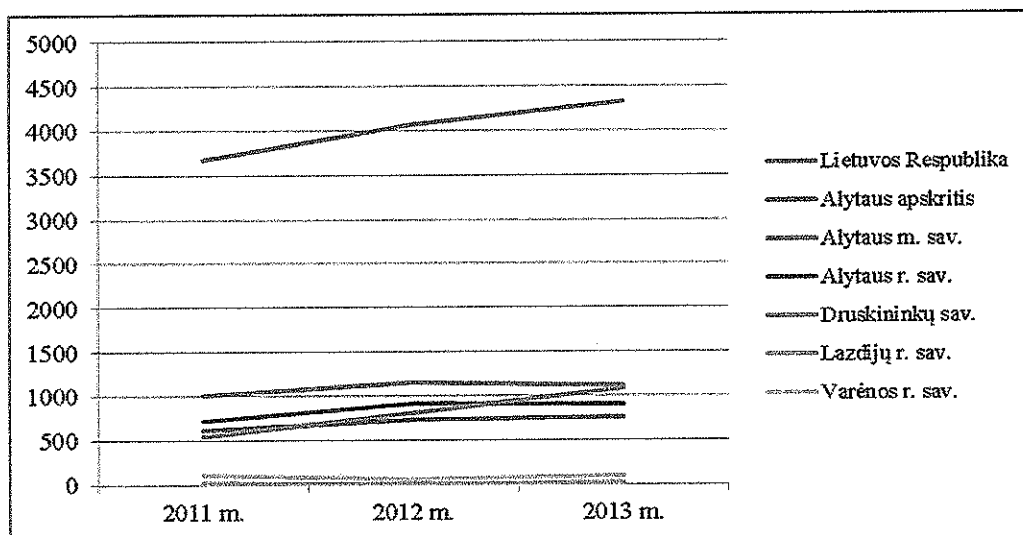
Išduotų verslo liudijimų skaičius Varėnos mieste laikotarpiu 2012–2014 metais mažėjo. 2012 metais buvo išduoti 809 verslo liudijimai, tuo tarpu 2014 metais – 725 verslo liudijimai arba apie 10 proc. mažiau nei 2012 metais. Šį mažėjimą iš dalies galima sieti su gyventojų skaičiaus mažėjimu ir emigracija. Populiariausiomis verslo rūšimis Varėnos rajono savivaldybės teritorijoje dirbant pagal verslo liudijimą 2014 m. išskirtinos specialieji ir baigiamieji statybos darbai, prekyba bei prekyba tik ne maisto produktais ir transporto priemonių remontas. Detalesnė 2014 metų verslo liudijimų pagal verslo rūšis informacija pateikiame 6 paveiksle žemiau. (R13)

6 pav. Verslo liudijimai pagal verslo rūšis 2014 metais Varėnos rajone.

(Šaltinis: Varėnos rajono savivaldybės administracijos duomenys)

Vienas iš rodiklių, nusakančių vietovės ekonominį gyvybingumą ir patrauklumą yra tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui. Lyginant šį rodiklį 2011–2013 metų laikotarpiu tarp bendro šalies, Alytaus apskrities ir atskirų Alytaus apskrities savivaldybių, matome, kad Varėnos rajone šis rodiklis yra vienas iš žemiausių (žemesnis yra tik Lazdijų rajono savivaldybės) ir už bendrą Alytaus apskrities rodiklį yra mažesnis apie 8,5 karto, už bendrą šalies rodiklį – apie 49 kartus. Detaliau Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui pavaizduotos 6 paveiksle. **(R14)**

6 pav. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, metų pabaigoje
(Šaltinis: Lietuvos Respublikos Statistikos departamentas)

Varėnos rajono savivaldybė, įgyvendindama įvairius Europos Sąjungos finansuojamus projektus Varėnos mieste 2012 m. įsisavino apie 3263 Eur, 2013 m. – apie 2839 Eur, 2014 m. – apie 1645 Eur. Detalesnė įgyvendintų projektų informacija pateikiame 5 priede. **(R15)**

Dabartinė ekonominė Varėnos miesto situacija neatitinka gyventojų poreikių, nes vyrauja didelis nedarbas, sukuriama nepakankamai naujų darbo vietų. Kadangi plečiasi pramonės sektorius, daugėja smulkaus verslo įmonių, ypač paslaugų sektoriuje, jos įdarbina vis daugiau darbuotojų, didėja savarankiškai dirbančiųjų skaičius, NVO vis labiau domisi bendruomeninio verslo plėtra, galima teigti, kad ekonominės sritys ateities tendencijos Varėnos mieste yra palankios. Vietos gyventojai susitikimų ir anketinės apklausos metu išreiškė verslo ir darbo vietų kūrimo skatinimo, bei informavimo ir konsultavimo paslaugų poreikius. Atsižvelgus į išsakytus poreikius, tinkamai paskatinus ir parėmus vietos iniciatyvas būtų prisidedama prie ekonominės aplinkos atotrūkio nuo regiono ir visos šalies mažinimui.

2.2. Švietimas ir kultūra Varėnos mieste

Varėnos mieste veikia šios ugdymo įstaigos:

- Varėnos technologijos ir verslo mokykla
- 2 vidurinės mokyklos:
 - o Varėnos „Ažuolo“ gimnazija
 - o Varėnos „Ryto“ progimnazija
- „Šaltinėlio“ pradinė mokykla;
- 2 lopšeliai-darželiai:
 - o „Pasaka“,
 - o „Žilvitis“.

Taip pat Varėnos mieste veikia viso Varėnos rajono gyventojus aptarnaujanti Varėnos centrinė biblioteka, kuri turi didelę reikšmę miesto bendruomenės kultūriniam gyvenimui. Biblioteka yra miesto centre, todėl joje patogu lankytis tiek miesto ir tiek rajono bendruomenei.

Muziejų Varėnos mieste nėra. Tačiau yra 4 lankytini objektai:

1. Varėnos Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčia, esanti Savanorių g. 10, Varėna (sakralinis objektas);
2. Paminklas į tremtį ir lagerius išvežtų Varėnos ir aplinkinių rajonų gyventojų atminimui, esantis Varėnos m. Savanorių g. skvere tarp Varėnos geležinkelio (Savanorių g. 3) ir autobusų stočių (Savanorių g. 5) (paminkas);
3. „Jaunasis grybautojas“, esanti Vytauto g. 12, Varėna (skulptūra);
4. Varėnos miesto legendų ir padavimų parkas, esantis Varėnos mieste, tarp M. K. Čiurlionio, J. Basanavičiaus ir Savanorių gatvių (kultūros objektas).

Varėnos mieste aktyviai veiklą vykdo 22 nevyriausybinės organizacijos (detaliau žr. 3 priede), kurios teikia sveikatinimo, laisvalaikio organizavimo, informavimo ir konsultavimo paslaugas.

Žmogaus sveikatos stiprinimas – vienas iš svarbiausių kūno kultūros uždavinių. Kūno kultūros užsiėmimai žmogaus organizmą veikia įvairiapusiškai. Fizinis lavinimas susijęs su visu žmogaus gyvenimu, veikla, darbu, mityba, aplinka ir kitais veiksniais. Todėl kūno kultūros užsiėmimai suprantami, kaip kryptinga ugdytojo ir ugdomojo sąveika, bendradarbiavimas, asmens sveikatos stiprinimas, fizinio išsivystymo ir fizinio pajėgumo gerinimas, noro pačiam siekti fizinio tobulumo skiepijimas, sveikos gyvensenos ugdymas. Kiekviena fizine veikla ne tik skatinamas poreikis judėti, teikiama žinių, įtvirtinami mokėjimai ir įgūdžiai, bet ir žadinamos teigiamos emocijos, ugdomos dorovinės nuostatos ir dorovingas elgesys, teigiami charakterio bruožai. Todėl fizine būkle reikia rūpintis ne kartkartėmis, o tikslingai, sistemingai ir nuosekliai. Varėnos mieste veikia net 17 sporto klubų (detaliau žiūrėti 4 priede), kuriose teikiamos įvairių sporto šakų organizavimo ir mokymo paslaugos. Aktyviai ar mėgėjiškai sportuojančių asmenų skaičius šiuo metu mieste nėra fiksuojamas.

Daug dėmesio Varėnos mieste skiriama meninėms veikloms. Šioje srityje Varėnos mieste veiklą aktyviai vykdo Varėnos kultūros centras. Tai yra vienintelė kultūros įstaiga Varėnos mieste. Šiuo metu Varėnos kultūros centre veikia net 17 meno kolektyvų. Visi meno kolektyvai pateikiami žemiau lentelėje. (R16)

8 lentelė. Varėnos kultūros centro kolektyvai ir jų dalyviai.

Eil. Nr.	Kolektyvo pavadinimas	Vadovas	Dalyvių skaičius
1.	Varėnos jaunimo folkloro ansamblis „Šalciniuosna“	Vaida Naruševičiūtė	10
2.	Mišrus choras „Harmonija“	Ilona Zalanskienė	50
3.	Varėnos folkloro ansamblis „Žeiria“	Vaida Naruševičiūtė	15
4.	Jaunimo dailės studija „Kadagys“	Algirdas Juškevičius	6
5.	Politinių kalinių ir tremtinių kolektyvas „Viltis“	Gražina Kuodienė	12
6.	Pagyvenusių žmonių etnografinis ansamblis „Šarma“	Gražina Kuodienė	15
7.	Vaikų folkloro ansamblis	Lina Būdienė	12
8.	Mišrus choras „Varpilė“	Ramona Elene Velžienė	35
9.	Berniukų choras „Aitvaras“	Vaida Žilinskienė	22
10.	Pagyvenusių žmonių šokėjų grupė „Kadagys“	Ramunė Butkienė	18
11.	Moterų vokalinis ansamblis	Daiva Selevičienė	10
12.	Vaikų pramoginės dainos choras „Bruknelė“	Asta Kuodytė-Kašėtienė	25
13.	Vokalinis kvartetas	Kęstutis Breidokas	4
14.	Vaikų folkloro ansamblis „Kukucis“	Jurgita Žukienė	14
15.	Jaunimo kapela „Grūda“	Irmantas Čapaitis	6
16.	Igorio Berino vokalinė instrumentinė grupė	Igoris Berinas	4
17.	Varėnos kultūros centro jaunimo grupė „Periferija“	Irmantas Čapaitis	6

(Šaltinis: Varėnos rajono savivaldybės administracijos duomenys)

Apžvelgiant švietimo ir kultūros srities situaciją Varėnos mieste, išryškėja, kad mieste jaučiamas laisvalaikio organizavimo paslaugų trūkumas, ypač, specifinių poreikių (pvz., judėjimo negalia) turintiems atskirų grupių asmenims. Taip pat nėra užtikrinamos sveikatinimo ir laisvalaikio organizavimo paslaugos socialinę atskirtį patiriantiems asmenims (socialinės rizikos šeimos ir jose augantys vaikai, nedirbantys asmenys ir kt.) bei nemokamos atskirų rūšių (suaugusiųjų švietimas, sporto klubai, konsultavimas) paslaugos.

2.3. Socialinės paslaugos ir sveikatos priežiūros infrastruktūra Varėnos mieste

Kaip išaiškinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, socialinės paslaugos – tai paslaugos, kuriomis suteikiama pagalba asmeniui (šeimai), dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturinčiam, neįgijusiam arba praradusiam gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimoms) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime. Tokių paslaugų tikslas – sudaryti sąlygas asmeniui (šeimai) ugdyti ar stiprinti gebėjimus ir galimybes spręsti savo socialines problemas, palaikyti socialinius ryšius su visuomene, taip pat padėti įveikti socialinę atskirtį. Socialinės paslaugos teikiamos siekiant užkirsti kelią asmens, šeimos, bendruomenės socialinėms problemoms kilti, taip pat visuomenės saugumui užtikrinti.

Svarbu pažymėti, kad socialines paslaugas gali gauti įvairios žmonių grupės: senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimos, asmenys su negalia ir jų šeimos, likę be tėvų globos vaikai, socialinės rizikos vaikai ir jų šeimos, socialinės rizikos šeimos, vaikus globojančios šeimos, kiti asmenys ir šeimos. Taip pat, kad socialinės paslaugos gali būti teikiamos tiek socialinių paslaugų įstaigose (socialinės globos namuose, šeimynose, laikino gyvenimo namuose, dienos socialinės globos centruose, savarankiško gyvenimo namuose, socialinės priežiūros centruose, bendruomeninėse įstaigose ir kt.), tiek asmens namuose.

Varėnos mieste socialines paslaugas teikiančios įstaigos ir paslaugų gavėjai detalčiai nurodyti žemiau esančioje 9 lentelėje. (R17)

9 lentelė. Socialines paslaugas teikiančios įstaigos Varėnos mieste

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos teikiamos paslaugos	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Kontaktai	Vietų (gavėjų-4) skaičius		
				Iš viso	Mokamos/nemokamos paslaugos	Iš jų finansuojama savivaldybės
1.	Socialinė globa	Varėnos globos namai	Gedimino g. 6A, Varėna, tel. 8 310 31 661, varenos.gl.namai@zajbas.lt Direktorė O. Jakelevičienė	25	Mokamos	25
2.	Bendrosios ir socialinės priežiūros paslaugos ir socialinės globos asmens namuose paslaugos	Varėnos socialinių paslaugų centras	M. K. Čiurlionio 61 A, Varėna, Tel. 8 310 51 080, Dovile.barciukiene@varena.lt , Direktorė D.Barčiukienė	290 (4)	Mokamos/nemokamos	290 (4)

(Šaltinis: Varėnos rajono savivaldybės administracijos duomenys)

Taigi, socialines paslaugas Varėnos mieste teikia dvi įstaigos. Socialinių darbuotojų skaičius jose 2014 metais sudarė 37 asmenis ir nuo 2012 metų padidėjo 3 asmenimis. Kaip matyti iš teikiamų paslaugų aprašymo, nėra teikiamos transporto organizavimo, maisto organizavimo paslaugos, trūksta konsultavimo paslaugų. (R18)

Varėnos mieste veikia dvi sveikatingumo įstaigos, t.y. VšĮ Varėnos pirminės sveikatos priežiūros centras ir Varėnos ligoninė. Žemiau lentelėje pateikiami šių įstaigų suteiktų paslaugų apimtys 2012–2014 metais.

10 lentelė. Sveikatingumo įstaigos Varėnos mieste

Sveikatos paslaugų apimtys	2012 m	2013m	2014
VŠĮ Varėnos pirminės sveikatos priežiūros centras			
Aptarnauta pacientų (tūkstančiais)	126,47	132,3	128,1
Gydančių medikų skaičius	36	36	35
Lovadienių skaičius	10540	10436	10235
Varėnos ligoninė			
Aptarnauta pacientų (tūkstančiais)	47,86	47,295	44,556
Gydančių medikų skaičius	61	61	59
Lovadienių skaičius	25326	24287	24654

(Šaltinis: Varėnos rajono savivaldybės administracijos duomenys)

Europos Sąjungoje skaičiuojama, jog vidutiniškai savanoriškai ir karitatyvinei veiklai asmenys skiria 6,5 val. per savaitę. Varėnoje šis rezultatas nėra pasiektas, nes nėra savanoriškais pagrindais veikiančių gyventojų. Skatinant savanorystės idėjas visoje Lietuvoje, taip pat raginant asmenis jungtis prie savanorių jungiančių organizacijų, idėjos pasieks ir Varėnos miestą, kur prie savanoriškos veiklos visų pirma bus skatinamas jungtis jaunimas (Maisto banko tradicinės veiklos, kitų organizacijų tradiciniai renginiai). (R19)

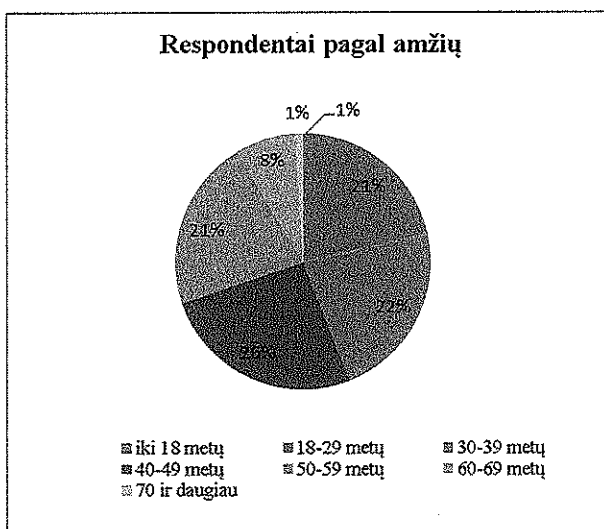
2.4. Gyventojų nuomonės apklausa

Rengiant Varėnos miesto VVG vietos plėtros strategiją buvo atliktas tyrimas – Varėnos miesto gyventojų poreikių analizė. Analizė atlikta remiantis kokybiniu tyrimu ir kiekybiniu tyrimais. Kiekybiniam tyrimui atlikti pasirinktas internetinės anketinės apklausos metodas. Šis metodas pasirinktas naudoti dėl nesudėtingos duomenų analizės, nedidelių administravimo išlaidų (apklausą pildo pats respondentas), standartizavimo (respondentai gauna tuos pačius galimus atsakymo variantus) bei galimybės surasti skirtumus tarp įvairių grupių (gauta informacija leidžia respondentus grupuoti ir vertinti skirtumus tarp grupių). Svarbu, kad anketinė apklausa užtikrina respondentų anonimiškumą, kas sustiprina pateiktų atsakymų patikimumą. Tyrimui atlikti buvo naudojamas aprašomosios statistinės duomenų analizės metodas. Parengus ir suderinus klausimyną (žr. 6 priede) 2015 m. spalio 22 d. buvo pradėtas tyrimo vykdymas. Anketa buvo skelbta Varėnos rajono savivaldybės administracijos internetiniame puslapyje, taip pat nuorodos dėl anketos pildymo buvo pateiktos pirmojo susitikimo su miesto gyventojais metu, bei papildomai nurodoma Varėnos centrinėje bibliotekoje ir darbo biržos skyriuje. Anketa buvo galima pildyti iki 2015 m. lapkričio 28 d. Iš viso anketinėje apklausoje dalyvavo 209 dalyviai (įskaitant dirbančius/vykdančius veiklą Varėnos mieste), o tai yra apie 2,2 proc. generalinės aibės. Tai sudaro 2,6 procentus visų Varėnos miesto gyventojų (generalinė aibė 16696 gyventojai). Apklausos metu buvo siekiama užtikrinti, jog apklausa buvo reprezentatyvi, todėl buvo kviečiami dalyvauti visų amžių, lyties, išsilavinimo gyventojai, esant poreikiui, siūlant pagalbą suvedant anketos duomenis.

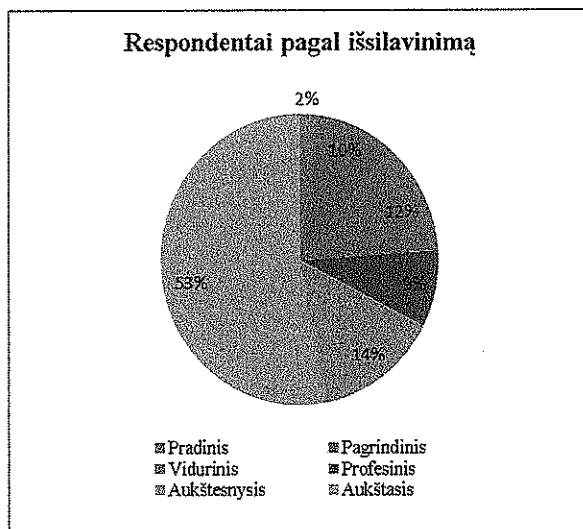
Kokybinis tyrimas buvo atliekamas naudojant metodą – susitikimai/diskusijos su vietos valdžios, verslo ir nevyriausybinų organizacijų atstovais. Susitikimuose su vietos valdžios sektoriumi dalyvavo Varėnos rajono savivaldybės administracijos skyrių vadovai ir specialistai. Taip pat buvo organizuojami du susitikimai miesto gyventojais, kurie galėjo pateikti savo pastebėjimus dėl naujos strategijos finansavimo krypčių.

Pasirengimo metu buvo organizuojami 2 VVG tarybos posėdžiai, kurių metu buvo tikslinama susitikimų su įvairiomis organizacijomis medžiaga ir nustatomi strategijos prioritetai, priemonės ir veiklos sritys. Dalyvių (nevyriausybinų organizacijų atstovai, vietos verslas ir kt.) įtraukimas leido surinkti kuo išsamesnę informaciją nustatyta tema – Varėnos miesto opiausios problemos ir plėtros poreikiai, bei sudarė sąlygas iškelti idėjas, svarbias rengiant Varėnos miesto vietos plėtros strategiją 2016–2020 metams.

62,68 proc. apklausoje dalyvavusių asmenų buvo moterys, 37,32 proc. – vyrai. Respondentai buvo visų amžiaus grupių: daugiausia respondentų buvo 40-49 metų amžiaus – 25,84 proc., 22,49 proc. respondentų buvo 30-39 amžiaus, 21,53 proc. buvo 50-59 metų amžiaus. Apie 53,11 proc. apklausoje dalyvavusių Varėnos miesto gyventojų turėjo aukštąjį išsilavinimą, 14,35 proc. – aukštesnįjį, 12,44 proc. – vidurinį.

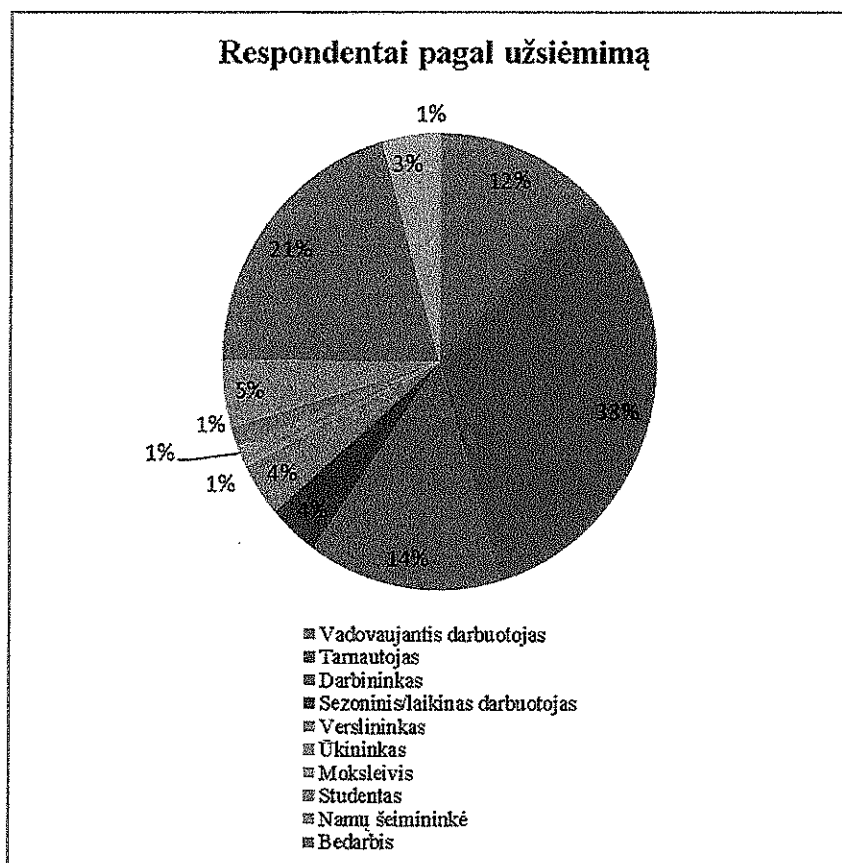

7 pav. Respondentai pagal amžių

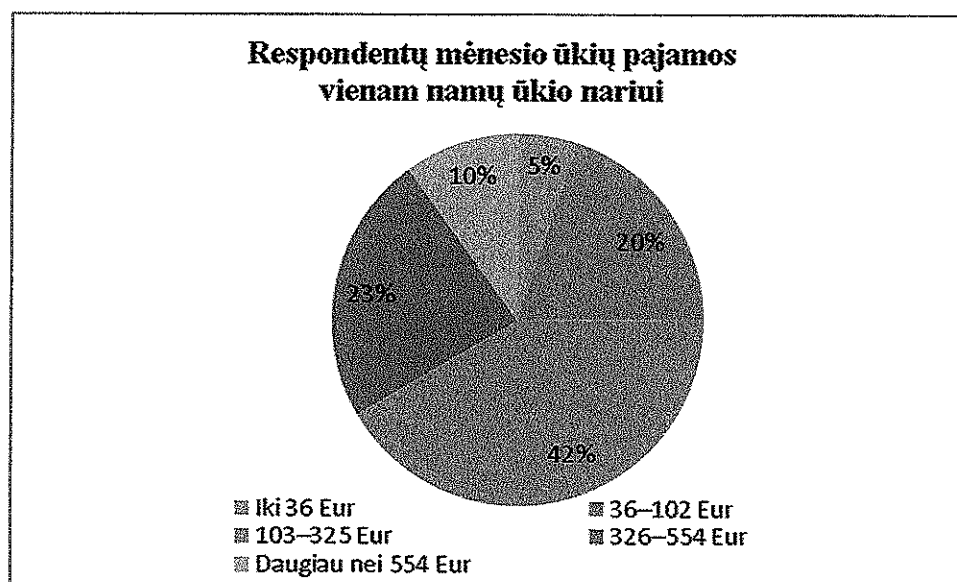
8 pav. Respondentai pagal išsilavinimą

Tiriant respondentus pagal užsiėmimą buvo nustatyta, jog daugiausia 33,01 proc. buvo tarnautojai, 20,57 proc. buvo bedarbiai, 14,35 proc. – darbininkai, 12,44 proc. respondentų užėmė vadovaujančias pareigas, 4,78 proc. buvo namų šeimininkės, po 3,83 proc. dalyvavo verslininkų ir turinčių sezoninį/laikiną darbą, 2,87 proc. dalyvių buvo pensininkai, 1,44 proc. studentai, 0,96 proc. buvo moksleiviai, 0,48 proc. ūkininkai ir apie 1,44 nurodė kitą veiklą.

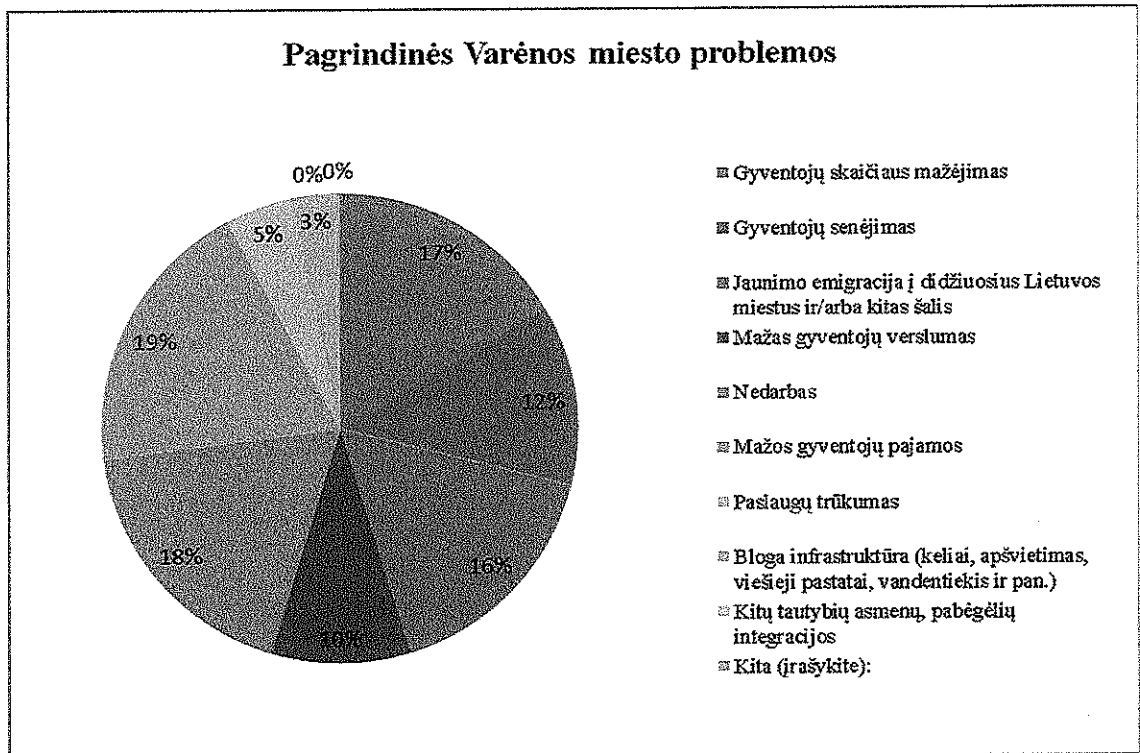
9 pav. Resondentai pagal užsiėmimą

Daugiausia respondentų nurodė, jog vidutinės mėnesio pajamos vienam namų ūkio nariui sudarė 103-325 Eur (42 proc.), apie 23 proc. respondentų nurodė, jog vidutinės pajamos sudarė 326-554 Eur, 10 proc. nurodė, jog pajamos didesnės nei 554 Eur, net apie 20 proc. respondentų nurodė, jog pajamos sudarė 36-102 Eur vienam namų ūkio nariui, 5 proc. nurodė, jog pajamos buvo iki 36 Eur.

10 pav. Respondentų mėnesio ūkių pajamos vienam namų ūkio nariui

Apklauso metu respondentų buvo prašoma išskirti pagrindines Varėnos miesto problemas su galimybe nurodyti jiems svarbias. Buvo nustatyta, jog pagrindinėmis problemomis gyventojai laiko nedarbą, gyventojų skaičiaus mažėjimą, gyventojų senėjimą, jaunimo emigraciją į didžiuosius Lietuvos miestus ir/arba kitas šalis ir mažas gyventojų pajamas, taip pat mažą gyventojų verslumą. Kitos problemos nebuvo laikomomis itin svarbiomis (bloga infrastruktūra, kitų tautybių asmenų pabėgėlių integracijos problemos). Papildomai gyventojai nurodė asmenines problemas (dėl papildomos infrastruktūros poreikio šunų savininkams, bendra problema, dėl mažo išorės investuotojų susidomėjimo).

11 pav. Varėnos miesto gyventojų išskiriamos pagrindinės miesto problemos

Atliekant paslaugų poreikio tyrimą buvo nustatyta, jog gyventojams labiau trūksta šių paslaugų (prioriteto tvarka): **(R19)**

1. Neaktyvių darbingų gyventojų užimtumo paslaugos;
2. Verslumo mokymų paslaugos ir konsultacijos verslo pradžiai ir plėtrai: verslo kūrimo, besikuriančio verslo konsultavimas, pagalba randant tiekėjus bei klientus, mentorystė „verslas – verslui“, teikiant konsultacijas konkreta verslo kūrimui ir plėtrai;
3. Transportavimo paslaugos judėjimo negalią turintiems asmenims;
4. Vyresnio amžiaus asmenų ir sunkių ligonių priežiūra: slauga, vaistų suleidimas, aprūpinimas būtiniaisiais pirkiniais ir pan.;
5. Psichologinė pagalba ir konsultavimas;
6. Vaikų ir jaunimo užimtumo paslaugos;
7. Naujų profesinių įgūdžių įgijimui reikalingos paslaugos;
8. Tarpinstitucinio bendradarbiavimo ir informavimo paslaugos;
9. Tarpininkavimo paslaugos ir pagalba įsitraukiant į savanoriškas veiklas;

10. Specialios socialinės priežiūros paslaugos socialinę atskirtį patiriantiems asmenims: psichosocialinės ir intensyvios krizių įveikimo pagalbos, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, pagalbos į namus ir kt.

11. Kitos bendrosios socialinės paslaugos (tarpininkavimas, informavimas, maitinimas, viešojo transporto paslaugos, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos, sociokultūrinės, savipagalbos grupių ir pan.)

12. Sociokultūrinės paslaugos (kūrybinės dirbtuvės, sporto klubai, parodos, teatrai ir kt.);

13. Konsultacijos teisiniais (sutartys, darbo santykiai ir kt.) klausimais;

14. Rinkodaros ir reklamos paslaugos.

Papildomai respondentai kaip trūkstamas paslaugas nurodė: laisvalaikio paslaugas gamtoje, patalpų verslo pradžia trūkumo, užsienio kalbų mokymo, logopedo paslaugų, buitinės technikos ir elektrinių įrankių remonto paslaugas.

Už trūkstamas paslaugas iš dalies mokėtų sutiktų 47,85 proc. apklaustųjų, 25,36 proc. nurodė, jog mokamų paslaugų nepirktų, 26,79 proc. nurodė, jog trūkstamas paslaugas sutiktų pirkti. Tarp sutinkančių pirkti paslaugas arba iš dalies mokėti buvo grupių atstovai pagal nurodytas pajamas vienam namų ūkiui.

Respondentų buvo klausama, kokias ekonomines veiklas galėtų vykdyti Varėnos miesto bendruomenės ir organizacijos bei pavieniai asmenys, kurioms galėtų būti suteikiama Europos Sąjungos parama. Atlikus analizę pagrindinės nurodytos veiklos buvo šios:

1. Ūkininkų produkcijos realizavimas (16,54 proc.);
2. Vyresnio amžiaus asmenų ir sunkių ligonių priežiūros paslaugų teikimas (16,35 proc.);
3. Vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimas (15,96 proc.);
4. Laisvalaikio būrelių organizavimas (11,35 proc.);
5. Mokymų, skirtų darbo įgūdžių lavinimui, organizavimas ir vykdymas (8,08 proc.);
6. Maitinimo paslaugų teikimas (8,08 proc.);
7. Renginių organizavimas (7,50 proc.);
8. Konsultavimas teisiniais klausimais (7,50 proc.).

Kitos veiklos sulaukė mažiau susidomėjimo (rinkodaros ir reklamos paslaugų teikimas, 4,42 proc.; papildomai buvo nurodytos kabelinės televizijos paslaugų teikimas ir verslo rėmimas).

Varėnos miesto gyventojai būtų linkę (43,54 proc. respondentų) imtis bendruomeninio verslo iniciatyvų ir įgyvendinti bendruomeninį verslą skatinančius projektus (dar 1,91 proc. respondentų šiuo metu svarsto apie tokio verslo pradžia).

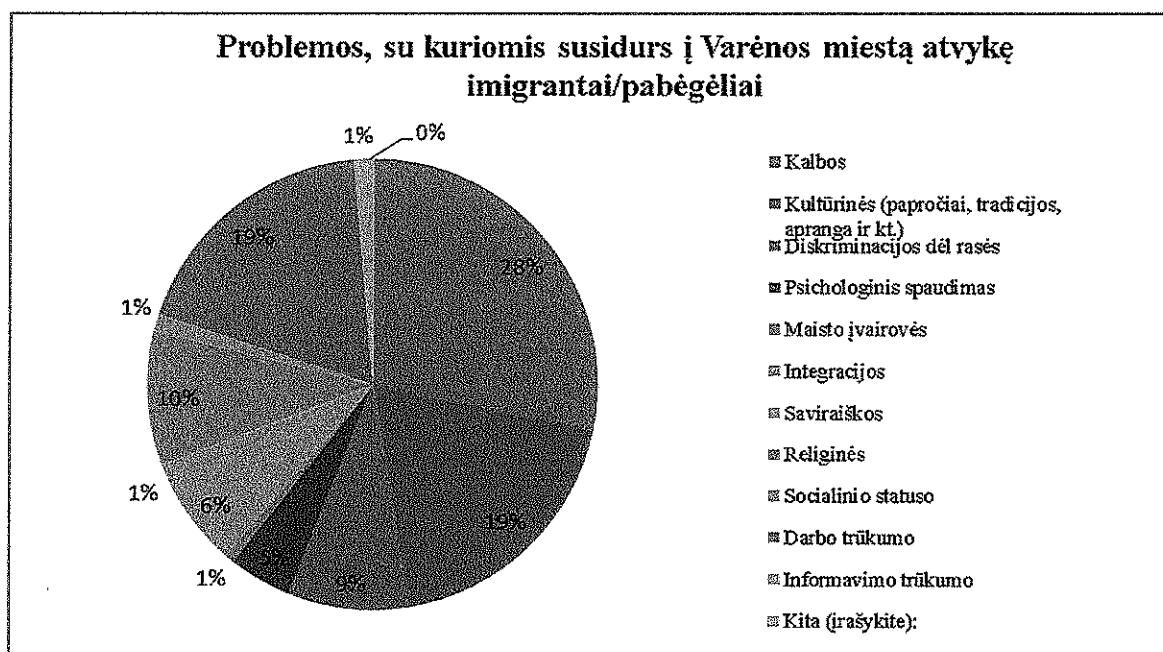
48,33 procentai respondentų nurodė, jog sutiktų dalyvauti veiklose/paslaugų teikime ir dalyvauti savanoriškais pagrindais. Pagrindinės veiklos, kuriose dalyvautų daugiausia respondentų buvo nurodytos šios: **(R20)**

1. Renginių organizavimas, sociokultūrinės paslaugos (21,26 proc.);
2. Atskirų asmenų švietimas, mokymas ir informacijos teikimas (15,35 proc.);
3. Atskirų bendruomenės iniciatyvų įgyvendinimas (tokių kaip savipagalbos grupių veikla, pagalbos ir informacijos teikimas, meno/sporto/verslo srities ar kitu bendru interesu paremtų asociacijų ir klubų veikla ir pan.) (14,17 proc.);
4. Pagalba namuose (13,78 proc.);
5. Darbas globos namuose (9,45 proc.).

Respondentų buvo prašoma pateikti nuomonę, kurios asmenų grupės mieste yra labiausiai pažeidžiamos. Tyrimo metu nustatyta, jog gyventojai mano, jog labiausiai pažeidžiami buvo bedarbiai, socialinės rizikos šeimos, neįgalieji, jaunimas, išėjęs iš globos įstaigų ir vyresnio amžiaus asmenys (nuo 65 metų).

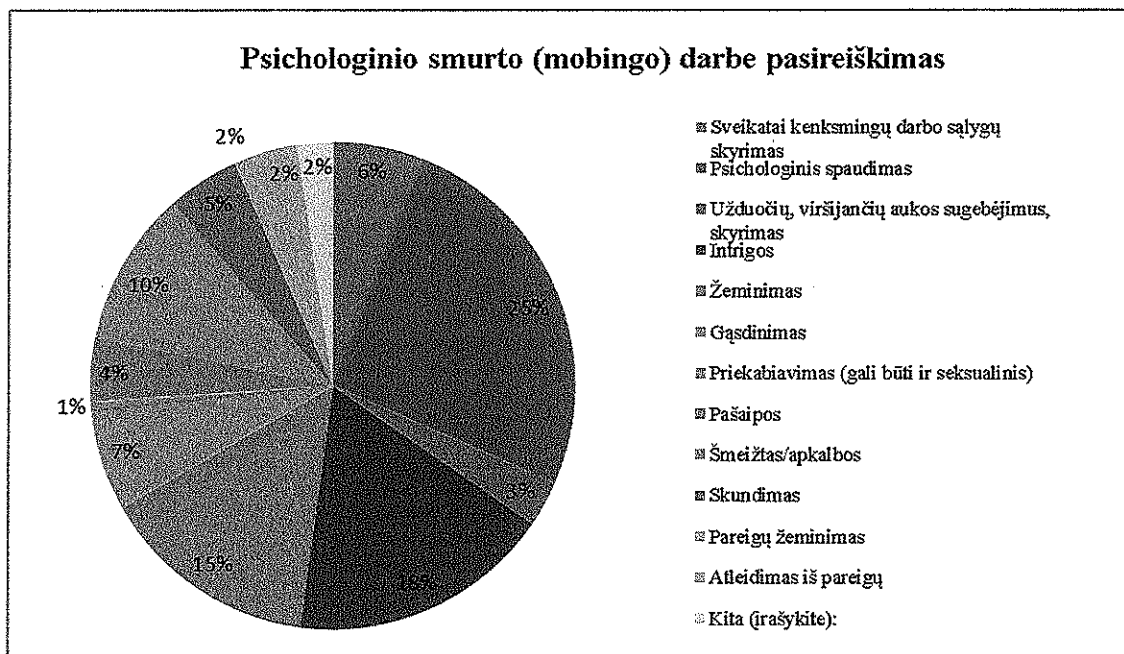
Apklausoje metu respondentų buvo prašoma įvertinti su kokiomis problemomis susidurs į Varėnos miestą atvykę imigrantai/pabėgėliai. Buvo nustatytos šios didžiausios problemos: kalbos, kultūrinės (papročiai, tradicijos, apranga ir kt.) ir darbo trūkumo.

Kitos problemos vertinamos kaip ne tokios reikšmingos (religinės, diskriminacijos dėl rasės, integracijos ir pan.).

12 pav. Problemos, su kuriomis susidurs į Varėnos miestą atvykę imigrantai/pabėgėliai

Respondentų buvo klausama, ar teko susidurti su psichologiniu smurtu (mobingu) darbe. Rezultatai parodė, jog 25,36 proc. respondentų susiduria su mobingu. Apklausoje metu buvo prašoma nurodyti, kaip pasireiškė psichologinis smurtas. Pagrindiniai veiksniai, įvardinti kaip mobingas buvo: psichologinis spaudimas, intrigos, žeminimas ir šmeižtas/apkalbos. (R21)

13 pav. Psichologinio smurto (mobingo) darbe pasireiškimas

Anketose buvo minima, jog susiduriantys su psichologiniu smurtu asmenys jaučiasi neaugūs, bijo prarasti darbą, naudojamas gąsdinimo metodas „tokių kaip tu tūkstančiai“, „tu lengvai pakeičiamas“ ir pan. Svarbu pastebėti, jog 69,81 proc. asmenų, nurodžiusių, jog susiduria su mobingu, buvo moterys. Daugiau informacijos apie asmenis, susiduriančius su psichologiniu smurtu, išskirti neįmanoma, nes jie priklauso visoms amžiaus grupėms, nepriklausomai nuo išsilavinimo, užimamų pareigų ar dirbamo darbo.

Anketinės apklausos metu gyventojai nustatė jų manymu svarbiausius prioritetus teikiant Europos Sąjungos paramą Varėnos mieste:

1. Paslaugų vaikams ir jaunimui plėtrai;
2. Paslaugų vyresnio amžiaus žmonėms ir neįgaliesiems plėtrai;
3. Palankesnių sąlygų pradėti naują verslą sudarymas;
4. Konsultacijos kuriant naujas darbo vietas;
5. Konsultacijos dėl naujo verslo kūrimo ir esamo verslo plėtros;
6. Informavimas ir tarpininkavimas įsidarbinant;
7. Paslaugų bedarbiams plėtrai;
8. Konsultacijos dėl vietos produkcijos ir paslaugų plėtros;
9. Kultūros ir sporto paslaugų gyventojams plėtrai;
10. Aplinkos tvarkymo paslaugų gyventojams plėtrai;
11. Švietimo paslaugų gyventojams plėtrai;
12. Savanoriško darbo plėtros projektai kitų trūkstamų paslaugų teikimui ir/ar miesto problemų sprendimui;
13. Savanoriško darbo plėtros projektai socialinių paslaugų teikimui;
14. Prieigos prie informacinių ir ryšių technologijų plėtra, jų naudojimo skatinimas ir kokybės gerinimas Varėnos mieste;
15. Mokymosi visą gyvenimą ir profesinio mokymo skatinimas;

16. Bendruomeniškumą skatinančioms iniciatyvoms (pvz., savipagalbos grupių veikla, meno/sporto/verslo srities ar kitu bendru interesu paremtų asociacijų ir klubų veikla, kita veikla) remti;

17. Psichologinio smurto darbe (mobingo) prevencijos ir mažinimo projektai;

18. Tautinių mažumų integracijai (kalbos mokymas, visuomenės švietimas, maisto įvairovės didinimui, religinės diskriminacijos mažinimui, saviraiškos galimybių didinimo, informavimo, kt.).

2.5. SSGG analizė

10 lentelė. Varėnos miesto SSGG analizė

1. STIPRYBĖS	2. SILPNYBĖS
<p>1.1. Išsilavinę gyventojai;</p> <p>1.2. Mažėja socialinės rizikos šeimų, gaunančių socialines paslaugas, skaičius; (R8; R9)</p> <p>1.3. Mažėja socialines pašalpas gaunančių asmenų skaičius; (R7)</p> <p>1.4. Mažėja paramą maistu gaunančių asmenų skaičius; (R8)</p> <p>1.5. Didėjo socialinių darbuotojų skaičius;</p> <p>1.6. Auga mažų įmonių skaičius; (R12)</p> <p>1.7. Kiekvienais metais registruojamos naujos įmonės; (R12)</p> <p>1.8. Nemažėja daug darbuotojų įdarbinusių įmonių skaičius; (R12)</p> <p>1.9. Išvystytas švietimo ir kultūros įstaigų tinklas; (R16)</p> <p>1.10. Gyventojai sutiktų dalyvauti veiklose/paslaugų teikime ir dalyvauti savanoriškais pagrindais; (R20)</p> <p>1.11. Vietos gyventojų susidomėjimas socialinio ir/arba bendruomeninio verslo plėtra; (R10)</p> <p>1.12. Verslo sektoriaus ir fizinių asmenų (potencialiai naujų verslininkų) susidomėjimas Europos Sąjungos finansavimo galimybėmis verslo pradžiai ir plėtrai. (R14; R15)</p>	<p>2.1. Sparčiai mažėjantis miesto gyventojų skaičius; (R1)</p> <p>2.2. Senstanti miesto bendruomenė; (R2)</p> <p>2.3. Jaunų gyventojų migracija į Lietuvos urbanistinius centrus arba užsienį; (R2; R3)</p> <p>2.4. Ženkliai žemesnės nei vidutinės Lietuvoje gyventojų pajamos; (R5; R6)</p> <p>2.5. Didelis iš pensijų ir pašalpų gyvenančių gyventojų skaičius. (R6)</p> <p>2.6. Daugėja gyventojų su negalia. (R18)</p> <p>2.7. Aukštas mirtingumo lygis nuo širdies ir kraujagyslių ligų; (R4)</p> <p>2.8. Aukštas mirtingumas transporto įvykių metu apsnuodijus alkoholiu, savižudybės; (R4)</p> <p>2.9. Didžiąją dalį ūkio subjektų sudaro mažos įmonės, kuriose sunku diegti inovacijas; (R11)</p> <p>2.10. Gyventojai mažai domisi savanoryste; (R19)</p> <p>2.11. Trūksta paslaugų judėjimo negalią turintiems asmenims; (R17; R19)</p> <p>2.12. Trūksta neaktyvių darbingų gyventojų užimtumo programų; (R16; R19)</p> <p>2.13. Trūksta verslumo mokymų, konsultacijų verslo pradžiai ir plėtrai; (R10; R13; R19)</p> <p>2.14. Nėra teikiamos (nepakankama apimtimi teikiamos) vyresnio amžiaus asmenų ir sunkių ligonių priežiūros paslaugos: slauga, vaistų suleidimas, aprūpinimas būtiniaisiais pirkiniais; (R17; R19)</p> <p>2.15. Trūksta naujų profesinių įgūdžių įgijimui reikalingų paslaugų; (R16; R19)</p> <p>2.16. Trūksta psichologinės pagalbos ir konsultavimo; (R17; R19)</p> <p>2.17. Nepakankamos specialios socialinės priežiūros paslaugos socialinę atskirtį patiriantiems asmenims: psichosocialinės ir</p>

	<p>intensyvios krizių įveikimo pagalbos, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, pagalbos į namus ir pan.; (R17; R19)</p> <p>2.18. Nepakankamos vaikų ir jaunimo užimtumo paslaugų apimtys; (R19)</p> <p>2.19. Trūksta tarpininkavimo paslaugų ir pagalbos įsitraukiant į savanoriškas veiklas; (R17; R19)</p> <p>2.20. Nepakankamo tarpinstitucinio bendradarbiavimo ir informavimo paslaugos; (R19)</p> <p>2.21. Trūksta paslaugų neįgaliesiems (judėjimo negalią turintiems asmenims): nepritaikyta infrastruktūra, viešieji pastatai, trūksta darbo vietų pasiūlos neįgaliesiems; (R17; R18; R19)</p> <p>2.22. Gyventojai (dažniausiai moterys) darbe yra susidūrę su psichologiniu smurtu. (R21)</p>
3. GALIMYBĖS	4. GRĖSMĖS
<p>3.1. Spartėjant šalies ekonominei ir socialinei raidai didesnis dėmesys bus skiriamas visuomenės išmaniai socializacijai vykdyti ir jaunimo problemoms spręsti;</p> <p>3.2. Visuomenei senstant turi būti kuriama draugiška gyvenamoji ir darbo aplinka, atitinkanti specifinius vyresnio amžiaus asmenų poreikius;</p> <p>3.3. Visuomenė yra suinteresuota, kad darbo rinka taptų užtikrintų didesnę vyresnio amžiaus darbuotojų ir jaunimo užimtumo lygį;</p> <p>3.4. Sparčiai augantis senatvės paslaugų sektorius;</p> <p>3.5. Ilginant darbingą amžių įmonės ir organizacijos turės prisitaikyti prie kintančio darbuotojų socialinio statuso, didės poreikis mokymams;</p> <p>3.6. Didėjant savanoriškos veiklos apimtims bei plečiantis veiklų spektrui, vis daugiau gyventojų bus skatinami įsitraukti į savanoriškas, neatlygintinas veiklas;</p> <p>3.7. Didėjant gyventojų aktyvumui galės didėti mažų įmonių skaičius, kurios teiks kasdienes paslaugas įvairioms gyventojų grupėms;</p> <p>3.8. Poreikis didinti paslaugų, skirtų šeimoms, auginančioms vaikus, skaičių, kelti paslaugų kokybę;</p> <p>3.9. Savivaldybėje gyvena tautinių mažumų atstovai, kas didina savivaldybės patrauklumą kitiems imigrantams;</p> <p>3.10. Socialinio ir/arba bendruomeninio verslo plėtra;</p> <p>3.11. Europos Sąjungos fondų lėšų panaudojimas verslo kūrimui ir plėtrai;</p> <p>3.12. Jaunų žmonių skatinimas likti / kitų jaunų žmonių pritraukimas gyventi ir dirbti Varėnos mieste.</p>	<p>4.1. Dėl mažėjančio gyventojų skaičiaus gali būti mažėti Varėnos rajono savivaldybės biudžetas;</p> <p>4.2. Mažėjantis mokinių skaičius;</p> <p>4.3. Tolesnė darbingo amžiaus gyventojų emigracija;</p> <p>4.4. Keičiantis gyventojų sudėčiai gali didėti konkurencija dėl labiau išsilavinusių, didesnę darbo patirtį turinčių asmenų;</p> <p>4.5. Pagyvenusių žmonių ir neįgaliausių asmenų ilgalaikė priežiūra gali tapti viena iš svarbiausių visuomenės problemų;</p> <p>4.6. Toliau vėlinant pensijos amžių didės vyresnio amžiaus žmonėms pritaikytų mokymosi visą gyvenimą priemonių poreikis;</p> <p>4.7. Darbo santykių liberalizavimas gali nulemti didėjantį socialinę atskirtį patiriančių asmenų skaičių bei socialinių paslaugų paklausos didėjimą;</p> <p>4.8. Didėjantys aplinkosauginiai ir kiti apribojimai ir reikalavimai įvairiai ekonominiai veiklai.</p>

3. Vietos plėtros strategijos tikslai, uždaviniai ir jų įgyvendinimo stebėsenos rodikliai bei integruoto ir novatoriško strategijos pobūdžio apibūdinimas

Siekiant spręsti Varėnos miesto išskirtų tikslinių grupių problemą, atsižvelgiant į teritorijos specifiką, gyventojų poreikius bei galimybes ir turimas stiprybes, išskiriami du šios strategijos pasiekimo tikslai bei tam numatomi reikalingi įgyvendinti uždaviniai bei numatomi pasiekti rodikliai pateikiami žemiau 11 lentelėje.

11 lentelė. Varėnos miesto vietos plėtros strategijos tikslai ir uždaviniai.

Tikslas/uždavinys:	Svarstyto alternatyvos ir pasirinkimo pagrindimas	Pagrindžiantys SSGG teiginiai	Efeko rodiklis	Produkto rodiklis	Rezultato rodiklis
1. Tikslas. Didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius.	Įvertinti alternatyvūs tikslai: 1) „Ugdyti vietos bendruomenių ir organizacijų solidarumą ir savanorišką socialinę kultūrinę veiklą, orientuotą į aktyvų bendruomenišką dalyvavimą ir gyvenamosios aplinkos gerinimą“; 2) „Didinti bendruomenių dalyvavimą mažinant tikslinių grupių atskirtį bei skatinant bendruomeniškumu pagrįstų iniciatyvų įgyvendinimą“ Alternatyvos vertintos atsižvelgiant į šiuos kriterijus: 1) Reikalingas finansavimo dydis ir jo galimas prieinamumas; 2) Poveikio mastas; 3) Efekto pasiekimo laikotarpis. Pasirinkta tikslo alternatyva „Didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“, nes ji	- Daugėja gyventojų su negalia; - Trūksta paslaugų judėjimo negalią turintiems asmenims; - Nėra teikiamos (nepakankama apimtimi teikiamos) vyresnio amžiaus asmenų ir sunkių ligonių priežiūros paslaugos: slauga, vaistų sulėidimas, aprūpinimas būtiniaisiais pirkiniais; - Trūksta psichologinės pagalbos ir konsultavimo; - Nepakankamos specialios socialinės priežiūros paslaugos socialinė atskirtį patiriantiems asmenims; psichosocialinės ir	1) Savanorių skaičius, tenkantis 1.000-iii Varėnos miesto gyventojų; 3) Pasitenkinimo sociokultūrine aplinka Varėnos mieste vertinimas (procentais).	1) BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) (skaičius); 2) Suorganizuotų renginių skaičius (skaičius); 3) Partnerių, su kuriais bendradarbiaujama, skaičius (skaičius); 4) Įgyvendinant BIVP projektų veiklas padidėjęs socialinių paslaugų prieinamumas, sukuriant naujas paslaugas tikslinės grupės asmenims,	1) Darbingi asmenys, kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekte veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose) (procentai).

¹ Bendruomenės inicijuota veikla

	<p>yra optimaliausia ir efektyviausiai išnaudojanti prieinamas finansavimo lėšas, vietos galimybes ir stiprybes.</p>	<p>intensyvios krizių įveikimo pagalbos, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, pagalbos į namus ir pan.;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nepakankamos vaikų ir jaunimo užimtumo paslaugų apimtys; - Trūkta paslaugų neigaliesiems (judėjimo negalią turintiems asmenims): nepritaikyta infrastruktūra, viešieji pastatai, trūksta darbo vietų pasiūlos neigaliesiems; - Gyventojai (dažniausiai moterys) darbe yra susidūrę su psichologiniu smurtu. 	<p>praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose (skaičius). 5) Įgyvendinant BIVP² projektų veiklas padidėjęs socialinių paslaugų prieinamumas, padidinant esamų paslaugų prieinamumą tikslinės grupės asmenims, praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose (skaičius).</p>	
<p>1.1. Uždavinys. Mažinti Varėnos miesto bendruomenės narių socialinę atskirtį per bendruomenių inicijuojamas veiklas.</p>	<p>Įvertinti alternatyvūs uždaviniai: 1) „Ugdyti ir skatinti jaunų tikslinės grupės asmenų lyderystę, vietos problemoms spręsti“. 2) „Didinti atskirtį patiriančių asmenų integracijai skirtų veiklų skaičių“ Alternatyvos vertintos atsižvelgiant į šiuos kriterijus: 1) Reikalingas finansavimo dydis ir jo galimas prieinamumas; 2) Poveikio mastas; 3) Efekto pasiekimo laikotarpis. Pasirinkta uždavinio alternatyva „Mažinti Varėnos miesto bendruomenės narių socialinę atskirtį per bendruomenių inicijuojamas</p>	<p>Pagrindinė sprendžiama problema – įvairių sociokultūrinių ir socialinių paslaugų trūkumas, kas prisideda prie gyvenamosios vietovės atskirties nuo kitų Lietuvos miestų ir regionų, taip nesukuriant palankių sąlygų išlaikyti jaunimą ir vykdyti darnią vietos plėtrą.</p>	<p>1) BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) (skaičius) – 116. 2) Suorganizuotų renginių skaičius (skaičius) – 4. 3) Partnerių, su kuriais bendradarbiaujama, skaičius (skaičius) – 2 (vienas iš numatomų partnerių – Varėnos krašto</p>	<p>1) Darbingi asmenys, kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose) (procentai) – 15.</p>

² Bendruomenės inicijuojama veikla.

	<p>veiklas“, nes ji yra optimaliausia ir efektyviausiai išnaudojanti prieinamas finansavimo lėšas, vietos galimybes ir stiprybes.</p>		<p>vietos veiklos grupė ar kita Varenos mieste veikianti NVO). 4) Įgyvendinant BIVP³ projektų veiklas padidėjęs socialinių paslaugų prieinamumas, sukuriant naujas paslaugas tikslinės grupės asmenims, praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose (skaičius) – 1. 5) Įgyvendinant BIVP⁴ projektų veiklas padidėjęs socialinių paslaugų prieinamumas, padidinant esamų paslaugų prieinamumą tikslinės grupės asmenims, praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose (skaičius) – 2.</p>	
--	---	--	---	--

³ Bendruomenės inicijuota veikla.

⁴ Bendruomenės inicijuota veikla.

<p>2. Tikslas. Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius.</p>	<p>Įvertinti alternatyvūs tikslai: 1) „Vietos verslui skirtų mokymų organizavimas, gerinant įdarbinimo galimybes“, 2) „Naujų darbo vietų kūrimo skatinimas, taikant finansavimo pagalbą vietos verslui“ Alternatyvos vertintos atsižvelgiant į šiuos kriterijus: 1) Reikalingas finansavimo dydis ir jo galimas prieinamumas; 2) Poveikio mastas; 3) Efekto pasiekimo laikotarpis. Pasirinkta tikslo alternatyva „Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“, nes ji yra optimaliausia ir efektyviausia išnaudojanti prieinamas finansavimo lėšas, vietos galimybes ir stiprybes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kiekvienais metais registruojamos naujos įmonės; - Vietos gyventojų susidomėjimas socialinio ir/arba bendruomeninio verslo plėtra; - Ženkliai žemesnės nei vidutinės Lietuvoje gyventojų pajamos; - Trūksta neaktyvių darbingų gyventojų užimtumo programų; - Trūksta verslumo mokymų, konsultacijų verslo pradžiai ir plėtrai; - Trūksta naujų profesinių įgūdžių įgijimui reikalingų paslaugų. 	<p>1) Įsidarbinimo galimybių Varėnos mieste galimybių vertinimas; 2) Savanorių skaičius, tenkantis 1.000- iui Varėnos miesto gyventojų; 3) Pasitenkinimo verslo aplinka Varėnos mieste vertinimas (procentais).</p>	<p>1) BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) (skaičius); 2) Partnerių, su kuriais bendradarbiaujama, skaičius (skaičius).</p>	<p>1) BIVP⁵ projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis (procentai). 2) Darbingi asmenys, kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekte veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose) (procentai).</p>
<p>2.1. Uždavins. Varėnos miesto bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumo didinimas įgyvendinant neformalias iniciatyvas.</p>	<p>Įvertinti alternatyvūs uždaviniai: 1) „Skatinti miesto bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų įdarbinimą vietos įmonėse“. 2) „Didinti bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų informavimui ir konsultavimui skirtų veiklų skaičių“ Alternatyvos vertintos atsižvelgiant į šiuos kriterijus: 1) Reikalingas finansavimo dydis ir jo galimas prieinamumas;</p>	<p>Pagrindinė sprendžiama problema yra neaktyvių darbingų gyventojų užimtumo programų ir naujų profesinių įgūdžių įgijimui reikalingų paslaugų trūkumas.</p>		<p>1) BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) (skaičius) – 10. 2) Partnerių, su kuriais bendradarbiaujama, skaičius (skaičius) – 1.</p>	<p>1) BIVP⁶ projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis (procentai) – 20. 2) Darbingi asmenys, kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių</p>

⁵ Bendruomenės inicijuota veikla.

⁶ Bendruomenės inicijuota veikla

	<p>2) Poveikio mastas; 3) Efekto pasiekimo laikotarpis. Pasirinkta uždavinio alternatyva „Varėnos miesto bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumo didinimas įgyvendinant neformalias iniciatyvas“, nes ji yra optimaliausia ir efektyviausia išnaudojanti prieinamas finansavimo lėšas, vietos galimybes ir stiprybes.</p>			<p>dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose) (procentai) – 15.</p>
<p>2.2. Uždavinys. Gyventojų verslumo skatinimas gerinant darbingų Varėnos miesto gyventojų padėtį darbo rinkoje.</p>	<p>Įvertinti alternatyvūs uždaviniai: 1) „Ugdyti ir skatinti jaunų tikslinės grupės asmenų lyderystę ir verslumą, skatinant kurti verslą Varėnos mieste“. 2) „Didinti vietos verslo informavimo ir konsultavimo veiklas Varėnos mieste“ Alternatyvos vertintos atsižvelgiant į šiuos kriterijus: 1) Reikalingas finansavimo dydis ir jo galimas prieinamumas; 2) Poveikio mastas; 3) Efekto pasiekimo laikotarpis. Pasirinkta uždavinio alternatyva „Gyventojų verslumo skatinimas gerinant darbingų Varėnos miesto gyventojų padėtį darbo rinkoje“, nes ji yra optimaliausia ir efektyviausia išnaudojanti prieinamas finansavimo lėšas, vietos galimybes ir stiprybes.</p>	<p>Pagrindinė sprendžiama problema yra verslumo mokymų, konsultacijų verslo pradžiai ir plėtrai trūkumas. Kartu numatoma išnaudoti miesto stiprybę - vietos gyventojų susidomėjimas socialinio ir/arba bendruomeninio verslo plėtra.</p>	<p>1) BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) (skaičius) – 18.</p>	<p>1) BIVP⁷ projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis (procentai) – 20. 2) Darbingi asmenys, kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose) (procentai) – 15.</p>
<p>Vietos projektų įgyvendinimo laikotarpis – iki 2022 m. gruodžio mėn.</p>				

Uždavinių įgyvendinimo, tikslų ir rezultatų pasiekimo stebėsenos laikotarpis – iki 2023 m. gruodžio mėn. Visiems ir kiekvienam numatytam tikslui pasiekti ir uždaviniui įgyvendinti suplanuotos konkrečios (žr. skyrių „7. Finansinis planas“) ir pakankamos lėšos, numatant aiškius finansavimo šaltinius.

Pažymėtina, kad Varėnos miesto poreikiai yra išskirti išsamiai susiejant su SSGG analizės išvadomis (aukščiau esančios lentelės trečias stulpelis), kurios pagrįstos Varėnos miesto VVG teritorijos gyventojais poreikiais, atsižvelgiant į teritorijos aplinkos analizę. Nustatant miesto vietos plėtros prioritėtinius poreikius buvo vertinamos esančios problemos, atsižvelgiant į jų mastą mieste, prioritetą teikiant didžiausioms tikslinėms grupėms bei labiausiai pažeidžiamiems strategijos teritorijos gyventojams. Atsižvelgiant į tai, prioritėtiniais poreikiais išskirta socialinės atskirties mažinimas bei įsidarbinimo galimybių didinimas, tokiu būdu siekiant išnaudoti vietos strategijos teritorijos stiprybes ir galimybes, tam, kad poveikį pajustų labiausiai pažeidžiamos miesto tikslinės grupės ir per netiesioginį poveikį pajustų didžiausias strategijos teritorijos gyventojų skaitčius.

Žemiau pateikiama apibendrinta numatomų pasiekti stebėsenos rodiklių lentelė.

12 lentelė. Varėnos miesto vietos plėtros strategijos stebėsenos rodikliai

Stebėsenos rodikliai					
Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2023 m. gruodžio 31 d.
Rezultato rodikliai: <i>(nurodo formuojant tikslą vertinto vidinio veiksnio – silpnybės (problemos) arba stiprybės kiekybinį pokytį ir naudą)</i>					
1.	BIVP ⁸ projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis	Procentai	0	20	20
2.	Darbingi asmenys, kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose)	Procentai	0	15	15
Produkto rodikliai:					
1.	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	Skaičius	-	24	120
2.	Suorganizuotų renginių skaičius	Skaičius	-	0	4
3.	Partnerių, su kuriais bendradarbiaujama, skaičius	Skaičius	-	1	3
4.	Įgyvendinant BIVP ⁹ projektų veiklas padidėjęs socialinių paslaugų prieinamumas, sukuriant naujas paslaugas ar padidinant esamų prieinamumą tikslinės grupės asmenims, praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose	Skaičius	-	0	3
5.	Įgyvendinant BIVP ¹⁰ projektų veiklas padidėjęs socialinių paslaugų prieinamumas, padidinant esamų paslaugų prieinamumą tikslinės grupės asmenims, praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose	Skaičius	-	0	2
Efekto rodikliai:					
1.	Pasitenkinimo sociokultūrine aplinka Varėnos mieste padidėjimas	Procentai	0	0	20
2.	Įsidarbinimo galimybių Varėnos mieste galimybių vertinimas	Procentai	0	0	10
3.	Savanorių skaičius, tenkantis	Santykinis	0	0	0,01

⁸ Bendruomenės inicijuota veikla

⁹ Bendruomenės inicijuota veikla

¹⁰ Bendruomenės inicijuota veikla

	1.000-iai Varėnos miesto gyventojų	įvertis			
4.	Pasitenkinimo verslo aplinka Varėnos mieste vertinimas	Procentai	0	0	20

Įvertinta ir numatyti tik tokie vietos plėtros strategijos pasiekimų rodikliai, kurie pagal konkrečius uždavinius ir tikslus yra realūs, suderinti su suplanuotomis lėšomis, o jų pasiekiamumas pagrindžiamas strategijos įgyvendinimo etapais ir veiksmais, kaip apibrėžta vietos plėtros strategijos veiksmų plane.

Pažymėtina, kad Varėnos miesto 2016–2020 metų vietos plėtros strategija atitinka regioninius prioritetus, tikslus bei uždavinius ir taip prisideda prie Alytaus regiono plėtros plano įgyvendinimo, nes Varėnos miesto vietos plėtros strategijoje iškeltas tikslas „Didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“ ir jam pasiekti užsibrėžtas 1.1. uždavinys „Mažinti Varėnos miesto bendruomenės narių socialinę atskirtį per bendruomenių inicijuojamas veiklas“ atitinka Alytaus regiono 2014-2020 metų plėtros plano 2 prioriteto „Darni bendruomenė“ 2.1 tikslo „Gerinti viešųjų paslaugų kokybę ir prieinamumą“ 2.1.3 uždavinį „Padidinti socialinio būsto ir socialinių paslaugų prieinamumą pažeidžiamiausioms gyventojų grupėms“ ir 2.1.4 uždavinį „Pagerinti visuomenei teikiamų paslaugų kokybę ir efektyvumą“.

Taip pat svarbu pažymėti ir tai, kad Varėnos miestas yra viena iš Lietuvos Respublikos 2014–2020 m. integruotų teritorijų ir prisideda prie 2014–2020 metų Alytaus regiono integruotos teritorijų vystymo programos 1. Tikslu „Padidinti užimtumą Alytaus regiono tikslinėse ir susietose teritorijose, gerinant jų patrauklumą darbui, poilsiui ir investicijoms“ 1.1. Uždavinio „Sudaryti sąlygas darbo vietų kūrimui, atnaujinant tikslinių ir susietų teritorijų viešąją infrastruktūrą, gamtos, kultūros paveldo objektus ir kultūros įstaigas“ įgyvendinimo per numatomas verslumo ir įsidarbinimo skatinimo veiklas.

Kartu pažymėtina, kad parengta Varėnos miesto 2016–2020 metų vietos plėtros strategija yra integruota ir novatoriška, nes kaip ir daugelyje pažangesnių Europos valstybių, šia strategija yra siekiama ne finansiškai paremti ar sušelpiti asmenį/organizaciją, patiriantį socialinę atskirtį ar laikinas socialines ir/ar ekonomines problemas, tačiau padėti tokiam asmeniui/organizacijai integruotis į visuomenę ir vietos struktūras. Tam pasitelkiamos selektyvios informacinės sklaidos priemonės, ugdomi socialinę atskirtį ar laikinas socialines ir/ar ekonomines problemas patiriančių asmenų gebėjimai pasirūpinti savimi ir savo šeimos nariais, bendrauti su kitais bendruomenės nariais bei aktyviai dalyvauti visuomeniniame gyvenime. Taigi, nors strategijoje nėra numatytos priemonės, kurios iki šio nebūtų žinomos, tačiau yra laikomasi inovatoriškos nuostatos, jog pagrindinė nauda yra suteikti visų bendruomenių, jos atskirų narių, nevyriausybinių organizacijų ir vietos valdžios patirtį ir ja dalintis, kartu kuriant tinkamas sąlygas vietos teritorijos stiprybių išnaudojimui esančių problemų sprendimui.

Pažymėtina, kad įgyvendinant Varėnos miesto 2016–2020 metų vietos plėtros strategiją, vietos projektų atrankos metu bus taikomos naujausios informacinės ir komunikacinės technologijos, taip pat novatoriškumo ir naujumo principas bus įgyvendinamas mažinant informacinę izoliaciją, užtikrinant, jog projektų atranka vyktų bendradarbiaujant bendruomenės, verslo ir vietos valdžios atstovams. Nes tik tokiu būdu vykdoma atranka leis stiprinti bendruomeninius ryšius bei garantuoti atvirą ir skaidrų projektų atrankos procesą. Inovatyvių vietos

projektų įgyvendinimo metu bus siekiama apjungti skirtingas gyventojų, verslo, valdžios sritis, siekiant maksimaliai tenkinti vietos poreikius, atsižvelgiant į vietos apribojimus ir galimybes. Numatoma, kad vietos ir susijusios teritorijos bendradarbiavimo metu bus kuriami ir plėtojami įvairiausi veiklos efektyvinimo metodai, ieškoma bendrų sprendimų projektų įgyvendinimo efektyvumui užtikrinti, skatinamas atvirumas, siekiant visapusiško bendruomenės narių įsitraukimo. Projektų atrankos ir įgyvendinimo informacijos viešinimas bus užtikrinamas pateikiant informaciją pasitelkiant modernias informacines technologijas, įgyvendinant viešinimo veiklas, užtikrinant informacijos prieinamumą visoje vietos veiklos grupės teritorijoje visų tikslinių grupių asmenims, tokiu būdu užtikrinant visuotinio principo įgyvendinimą.

Numatoma, kad įgyvendinant Varėnos miesto vietos plėtros strategiją bus bendradarbiaujama keičiantis informacija ir siekiant išvengti veiklų dubliavimo bei dalinantis gerąja patirtimi ir įgyvendinant bendrus projektus su Varėnos krašto kaimo vietos veiklos grupe, kuri veikia besisiejančioje – Varėnos rajono savivaldybės kaimiškojoje teritorijoje.

4. Gyvenamosios vietovės bendruomenės dalyvavimo, rengiant vietos plėtros strategiją, apibūdinimas

Rengiant Varėnos miesto vietos plėtros strategiją buvo konsultuojamasi su vietos bendruomenių ir verslo atstovais, diskutuojama su savivaldybės politikais ir savivaldybės administracijos padalinių atstovais, besiribojančių VVG atstovais, nevyriausybinų organizacijų atstovais.

Varėnos rajono savivaldybės interneto puslapyje www.varena.lt buvo patalpinta informacija apie rengiamą strategiją – straipsnis, trumpai pristatantis projekto veiklas ir esmę, o taip pat kviečiantis visus suinteresuotus asmenis dalyvauti strategijos rengime ir teikti pasiūlymus. Nuo spalio mėn. ši informacija A3 plakato forma buvo patalpinta prie Varėnos miesto VVG teritorijos vietoje iškabinti plakatai ir pranešimai apie numatomas veiklas ir kvietimas teikti pasiūlymus. Informacija apie strategijos rengimą buvo pateikta Varėnos rajono savivaldybės internetiniame puslapyje.

2015-11-13 Varėnos rajono savivaldybėje vyko susitikimas su Varėnos miesto gyventojais, organizacijų ir savivaldybės administracijos darbuotojais. Renginio metu buvo pristatyta Varėnos miesto vietos veiklos grupė, pristatyta programa, pagal kurią rengiama strategija, strateginės kryptys, finansavimas, taip pat jau renginio metu pateikta apklausa. Informacija apie renginį buvo pristatyta vietinėje spaudoje.

Varėnos miesto gyventojų, suinteresuotų asmenų apklausa vykdyta nuo 2015 m. spalio 22 d. iki 2015 m. lapkričio 30 dienos. Apklausoje dalyvavo 252 Varėnos rajono gyventojų, iš jų 209 Varėnos miesto gyventojai (įskaitant dirbančius/vykdančius veiklą Varėnos mieste). Plačiau rezultatai aprašyti strategijos 3.3. dalyje.

Dėl Varėnos miesto vietos strategijos rengimo aktyviai dalyvauti papildomai buvo kviečiami gyventojai ir organizacijų atstovai susitikime 2016-01-18 dieną Varėnos rajono savivaldybėje. Susitikimo metu buvo pristatytas strategijos projektas (aptarti esamos būklės analizės duomenys, pristatyti gauti rezultatai po gyventojų apklausos, plačiau pristatyta SSGG analizė bei nustatyti

strategijos tikslai, uždaviniai). Vykusioje diskusijoje buvo aptartos galimos priemonės, veiklos, pareiškėjai. Gyventojai ir organizacijų atstovai pristatė siūlomas veiklas, projektus, kuriuos galėtų įgyvendinti. Aktyviai renginyje dalyvavo neįgalių žmonių draugijų nariai, jaunimo ir verslo atstovai. Visi norintys, turėjo galimybę elektroniniu būdu pateikti pastabas dėl strategijos projekto po jo viešo pristatymo.

Varėnos miesto vietos plėtros strategija tvirtinama pagal visas procedūras, numatytas Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklėse, patvirtintose LR Vidaus reikalų ministro 2015 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. 1V-36. Taikytos viešinimo ir konsultavimosi priemonės yra pakankamos strategijai parengti, kadangi tai buvo ne vienkartinė, bet besitęsianti veikla visos strategijos rengimo metu. Apie strategijos rengimą buvo informuojama ir pasiūlymai renkami net trimis skirtingomis priemonėmis: talpinant straipsnius ir informaciją internete; organizuojant susitikimus su interesų grupių atstovais; platinant anketas.

Numatant viešinimo ir konsultavimosi būdus buvo įvertinta alternatyvos ir pasirinkti tokie būdai, kurie yra pakankami užtikrinti kuo platesnį visų gyventojų grupių įtraukimą. Konsultacijų ir diskusijų metu bei elektroniniu būdu gauti pasiūlymai, kurie įvertinti strategijos rengimo grupės strategijos rengimo metu, buvo įtraukti į gyventojų apklausos rezultatus bei atsispindi SSGG analizėje.

5. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo veiksmų planas

13 lentelė. Varėnos vietos plėtros strategijos (arba VPS) uždaviniai ir veiksmai.

VEIKSMAI		
<p>1.1. Uždavinys: Mažinti Varėnos miesto bendruomenės narių socialinę atskirtį per bendruomenių inicijuojamas veiklas.</p> <p><i>1.1.1. Veiksmas: Bendrųjų socialinių paslaugų, įskaitant maitinimo organizavimą, asmens higienos ir priežiūros paslaugų organizavimą, psichologines pagalbos bei pagalbos į namus organizavimą, teikimas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims bei šių paslaugų teikimas pabėgeliams ir tautinėms mažumoms priklausantiems asmenims, skatinant jų socialinę integraciją Varėnos mieste.</i></p>		
1.1.1.1.	VPS veiksmo tikslas: Mažinti bendruomenės socialinę atskirtį teikiant bendras socialines paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims, tarp jų tautinėms mažumoms priklausantiems asmenims ir pabėgeliams.	
1.1.1.2.	Apibūdinimas	<p>Uždavinio įgyvendinimas skirtas mažinti bendruomenės narių socialinę atskirtį teikiant bendras socialines paslaugas pagal nustatytą poreikį, o taip pat skatinti socialinę kitataučių, pabėgėlių integraciją Varėnos mieste.</p> <p>Veiklos gali apimti: maitinimo paslaugų organizavimą su/be pristatymu į namus, teikiama psichologinė pagalba individualiai ar kitomis prieinamomis ryšio priemonėmis, teikiama pagalba į namus, organizuojamos asmens higienos ir priežiūros paslaugos, kuriomis naudojasi tikslinės grupės nariai, taip pat būtinas socialines, psichologines ir pan. paslaugas, kurios būtinos sėkmingai tautinėms mažumoms priklausančių asmenų ir pabėgėlių integracijai.</p>
1.1.1.3.	Remiamų vietos projektų pobūdis:	<p><i>Pažymėkite ženklą „X“, ar remiami pelno ar ne pelno projektai.</i></p> <p><i>Fizinių asmenų vietos projektai gali būti remiami tik pelno.</i></p>
	<i>pelno</i>	☐
	<i>ne pelno</i>	☒
1.1.1.4.	Tinkami paramos gavėjai	Vieši ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje, savivaldybės, kurios teritorijoje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija.
1.1.1.5.	Galimi projektų partneriai	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje ar besiribojančiose teritorijose, savivaldybė, kurios teritorijoje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija; savivaldybės, kurios teritorija ribojasi su teritorija tos savivaldybės, kurioje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija.
1.1.1.6.	Tikslinė grupė:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Socialinę atskirtį patiriantys darbingi gyventojai; 2. Daugiavaikių šeimų nariai; 3. Likę be tėvų globos ir socialinės rizikos vaikai; 4. Socialinės rizikos suaugę asmenys, šeimos; 5. Nepasiturintys asmenys ir šeimos; 6. Neįgalieji; 7. Senyvo amžiaus asmenys, t. y. senatvės pensijos amžiaus asmenys, kurie dėl amžiaus iš dalies ar visiškai yra netekę gebėjimų savarankiškai

		<p>rūpintis asmeniniu (šeimoms) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime;</p> <p>8. Smurto artimoje aplinkoje, prekybos žmonėmis ar kitokių nusikaltimų asmeniui aukos ir jų šeimos nariai;</p> <p>9. Asmenys, sergantys priklausomybės ligomis, ir jų šeimos nariai;</p> <p>10. Asmenys, grįžę iš įkalinimo įstaigų, ir jų šeimos nariai;</p> <p>11. Nepilnamečiai, kuriems pagal Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymą yra ar buvo skirtos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonės, ir jų šeimos nariai;</p> <p>12. Tautinėms mažumoms priklausantys asmenys, kurie nemoka valstybinės kalbos arba kurie moka valstybinę kalbą ne aukštesniu kaip pradedančio vartotojo (A1 ar A2) lygiu;</p> <p>13. Asmenys, prižiūrintys (slaugantys) sunkią negalią turintį šeimos narį.</p> <p>14. Pabėgėlių statusą¹¹ turintys asmenys</p>
1.1.1.7.	Tinkamumo sąlygos	Projekto veiklos turi būti vykdomos vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje arba su vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija besiribojančia teritorija, esančia Lietuvos Respublikoje arba kitose ES valstybėse narėse, jei jas vykdančios sukurti produktai, rezultatai ir nauda atitenka strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojams ar šioje teritorijoje veiklą vykdančiam verslui.
1.1.1.8.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>Svarbiausi vietos projektų atrankos kriterijai, kurie naudojant balų sistemą bus taikomi siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius (sukuriančius didžiausią pridėtinę vertę) vietos projektus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kuo didesnis projekto naudos gavėjų skaičius kartu užtikrinant vietos bendruomenės socialinę sanglaudą; 2. Efektyvus turimų išteklių naudojimas; 3. Savanorių įtraukimas į veiklą vykdymą; 4. Veiklos tęstinumas. <p>Projektas turi prisidėti prie rodiklių pasiekimo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. BIVP projektų veiklą dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) 2. Gali siekti Priemonės įgyvendinimo stebėsenos produkto rodiklio „Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius“; 3. Turi prisidėti prie Priemonės įgyvendinimo stebėsenos rezultato rodiklio „Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“ siekimo; 4. Gali prisidėti prie bent vieno iš šių Priemonės įgyvendinimo

¹¹ Pabėgėlio statusas suteikiamas užsieniečiui, kuris pripažįstamas pabėgėliu pagal 1951 m. Ženevos konvencijos nuostatas. Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 86 straipsnio 1 dalies nuostatos yra visiškai suderintos su minėtos Konvencijos 1 straipsnio A dalimi, kurioje pateikiamas pabėgėlio apibrėžimas. Įstatymo 86 straipsnio 1 dalyje skelbiama:

Pabėgėlio statusas suteikiamas prieglobsčio prašytojui, kuris dėl visiškai pagrįstos baimės būti persekiojamas dėl rasės, religijos, tautybės, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar dėl politinių įsitikinimų yra už valstybės, kurios piliėtis jis yra, ribų ir negali ar bijo naudotis tos valstybės apsauga arba neturi atitinkamos užsienio valstybės pilietybės, yra už valstybės, kurioje buvo jo nuolatinė gyvenamoji vieta, ribų ir dėl išvardytų priežasčių negali ar bijo į ją grįžti.

		<p>stebėsenos rezultato pokyčio rodiklių siekimo:</p> <p>4.1. BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis;</p> <p>4.2. Darbingi asmenys (vietos bendruomenės nariai), kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose).</p>
1.1.1.9.	Didžiausia paramos suma vietos projekto dalyviui (Eur)	Paramos suma vienam vietos projekto dalyviui negali viršyti 2.800 Eur.
1.1.1.10.	Tinkamos ir netinkamos išlaidos	<p>Tinkamos finansuoti išlaidos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų nuomos išlaidos (šios išlaidos tinkamos tuo atveju, jei pagrindžiama, kad: 1) projekto vykdytojo ar partnerio panaudos, patikėjimo ar nuosavybės teise valdomų patalpų ploto nepakanka projekto veikloms vykdyti arba valdomos patalpos dėl numatomų vykdyti projekto veiklų pobūdžio ir šioms veikloms taikomų teisės aktuose nustatytų reikalavimų yra netinkamos; 2) projekto vykdytojas ir (ar) partneris, siekdamas projekto veikloms vykdyti reikalingas patalpas valdyti panaudos ir (ar) patikėjimo teise, ėmėsi visų priemonių, reikalingų įgyti teisę projekto veikloms vykdyti reikalingas patalpas valdyti patikėjimo ir (ar) panaudos teise) ir projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų, kurias projekto vykdytojas ar partneris valdo patikėjimo ar panaudos teise, paprastojo remonto išlaidos. Šios išlaidos gali sudaryti ne daugiau kaip 10 proc. visų projekto tinkamų finansuoti išlaidų. 2. Projekto veiklai vykdyti reikalingų baldų, įrangos ir įrenginių įsigijimo ir nuomos, taip pat tikslinių transporto priemonių nuomos išlaidos (įskaitant jų pristatymo, montavimo, parengimo naudoti išlaidas); 3. Projekto veikloms vykdyti reikalingos kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidos (įskaitant susijusias transportavimo, sumontavimo, paruošimo naudoti, apmokymo naudotis ir kitas susijusias išlaidas); 4. Projekto veikloms vykdyti reikalingo trumpalaikio ir ilgalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidos; 5. Projekto veiklas vykdančių savanorių, kai savanoriškos veiklos organizatorius – projekto vykdytojas ar partneris, savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidos: savanorių kelionių, maitinimo, pašto, telefono išlaidos; savanoriškai veiklai atlikti reikalingų priemonių, specialių drabužių įsigijimo išlaidos; savanoriškos veiklos sutarties galiojimo laikotarpiui tenkančios draudimo išlaidos ir savanorių skiepėjimo ir sveikatos pažymos gavimo išlaidos (kai reikalinga pagal savanoriškos veiklos pobūdį); 6. Projekto veiklas vykdančio personalo (t. y., projekto vykdytojo ir partnerio organizacijos darbuotojų) darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos už laiką, dirbtą vykdant projekto veiklas. Šios išlaidos yra tinkamos finansuoti tik kaip projekto

		<p>vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) nuosavas įnašas.</p> <p>7. Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos neturi viršyti atitinkamos specializacijos ir kvalifikacijos darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio.</p> <p>8. Kitos išlaidos, nurodytos Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ Nr. 08.6.1-ESFA-V-911 priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo aktualioje redakcijoje.</p> <p>Netinkamos finansuoti išlaidos yra:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tikslinėms grupėms skirtų maisto produktų, drabužių, higienos prekių, vaistinių preparatų įsigijimo išlaidos; 2. Medicinos įrangos įsigijimo išlaidos; 3. Socialinių ir kitų socialinei atskirčiai mažinti reikalingų paslaugų, atitinkančių veiklą, įsigijimo išlaidos; 4. Tikslinių grupių apgyvendinimo socialinės priežiūros ir globos įstaigose ir su tuo susijusios išlaidos. 																																																							
1.1.1.11.	Pareiškėjo įnašas	Pareiškėjas prie įgyvendinimo prisideda ne mažiau nei 3 proc. įnašu – nemokamu savanorišku darbu arba piniginemis lėšomis.																																																							
1.1.1.12.	Projektų vertės	Tinkamo finansuoti projekto vertė ne mažesnė nei 10.000 Eur ir ne didesnė nei 35.000 Eur.																																																							
1.1.1.13.	Projekto trukmė	Projekto trukmė nuo paramos sutarties pasirašymo turi būti ne ilgesnė nei 24 mėn.																																																							
1.1.1.14.	Planuojamo veiksmo įgyvendinimo pradžia ir pabaiga (metai / mėnuo)	2017-01 – 2022-12																																																							
1.1.1.15.	Lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai	<p>Bendra numatoma finansavimo suma veiksmui¹² – 303.705,44 Eur (10.000 Eur)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">LĖŠŲ POREIKIS</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> <th>2021</th> <th>2022</th> <th>Iš viso:</th> </tr> <tr> <th>Eur</th> <th>Eur</th> <th>Eur</th> <th>Eur</th> <th>Eur</th> <th>Eur</th> <th>Eur</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Savivaldybės biudžeto lėšos</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>2.900 (225,00)</td> <td>3.000 (225,00)</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>5900,00 (450,00)</td> </tr> <tr> <td>Valstybės biudžeto lėšos</td> <td>0,00</td> <td>3.800</td> <td>9.850 (375,00)</td> <td>4.900 (375,00)</td> <td>2.400</td> <td>1.645</td> <td>22.595,00 (750,00)</td> </tr> <tr> <td>Kitos viešosios lėšos</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>Privačios lėšos</td> <td>0,00</td> <td>2.900</td> <td>7.500 (150,00)</td> <td>3.800 (150,00)</td> <td>1.447,5</td> <td>1.249,75</td> <td>16.897,25 (300,00)</td> </tr> <tr> <td>Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos</td> <td>0,00</td> <td>49.000</td> <td>122.750 (4.250)</td> <td>38.250 (4.250)</td> <td>29.500</td> <td>18.813,19</td> <td>258.313,19 (8.500)</td> </tr> </tbody> </table>	LĖŠŲ POREIKIS	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Iš viso:	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	2.900 (225,00)	3.000 (225,00)	0	0	5900,00 (450,00)	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	3.800	9.850 (375,00)	4.900 (375,00)	2.400	1.645	22.595,00 (750,00)	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Privačios lėšos	0,00	2.900	7.500 (150,00)	3.800 (150,00)	1.447,5	1.249,75	16.897,25 (300,00)	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	49.000	122.750 (4.250)	38.250 (4.250)	29.500	18.813,19	258.313,19 (8.500)
LĖŠŲ POREIKIS	2017	2018		2019	2020	2021	2022	Iš viso:																																																	
	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur																																																		
Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	2.900 (225,00)	3.000 (225,00)	0	0	5900,00 (450,00)																																																		
Valstybės biudžeto lėšos	0,00	3.800	9.850 (375,00)	4.900 (375,00)	2.400	1.645	22.595,00 (750,00)																																																		
Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00																																																		
Privačios lėšos	0,00	2.900	7.500 (150,00)	3.800 (150,00)	1.447,5	1.249,75	16.897,25 (300,00)																																																		
Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	49.000	122.750 (4.250)	38.250 (4.250)	29.500	18.813,19	258.313,19 (8.500)																																																		

¹² Skliausteliuose nurodoma rezervuojama nurodytos sumos dalis, skirta pabėgėlių socialinės integracijos vietos projektams.

		Iš viso:	0,00	55.700	143.000 (5000)	49.950 (5000)	33.347,5	21.707,94	303.705,44 (10.000)
2.1. Uždavinys: Varėnos miesto bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumo didinimas įgyvendinant neformalias iniciatyvas;									
<i>2.1.1. Veiksmas: Naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių suteikimas, vykdant savanorišką veiklą, praktinių darbo įgūdžių suteikimas ir ugdymas darbo vietoje.</i>									
2.1.1.1.	VPS tikslas: Naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių formavimas per neformalaus švietimo ir neformalų profesinį švietimą, įskaitant savanorišką veiklą, praktinių įgūdžių įgijimą, ugdymą darbo vietoje.								
2.1.1.2.	Apibūdinimas	Uždavinio įgyvendinimas skirtas bedarbių ir neaktyvių gyventojų užimtumui didinti. Veiklos gali apimti: profesinių ir kitų įgūdžių mokymą teikiant neformalų ir neformalų profesinį švietimą, praktinių įgūdžių mokymą, ugdymą darbo vietoje.							
2.1.1.3.	Remiamų vietos projektų pobūdis:	<i>Pažymėkite ženklą „X“, ar remiami pelno ar ne pelno projektai. Fizinių asmenų vietos projektai gali būti remiami tik pelno.</i>							
		<i>Pelno</i>	☐						
		<i>ne pelno</i>	☒						
2.1.1.4.	Tinkami paramos gavėjai	Vieši ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje, savivaldybės, kurios teritorijoje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija.							
2.1.1.5.	Galimi projektų partneriai	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje ar besiribojančiose teritorijose, savivaldybė, kurios teritorijoje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija; savivaldybės, kurios teritorija ribojasi su teritorija tos savivaldybės, kurioje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija.							
2.1.1.6.	Tikslinė grupė	<ul style="list-style-type: none"> - Bedarbiai ir darbingi ekonomiškai neaktyvūs asmenys; - Darbingi gyventojai, kurių namų ūkio pajamos neviršija namų ūkio skurdo rizikos ribos; - Verslininkai, kurie yra pradėję vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdyti ūkinę komercinę veiklą ne anksčiau kaip prieš 1 (vienerius) metus iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose; - Ne anksčiau kaip prieš 1 (vienerius) metus iki projekcinio pasiūlymo pateikimo Varėnos miesto VVG dienos Juridinių asmenų registre įregistruotų ir ūkinę komercinę veiklą vykdančių įmonių darbuotojai ir valdymo organų atstovai. 							
2.1.1.7.	Tinkamumo sąlygos	Projekto veiklos turi būti vykdomos vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje arba su vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija besiribojančia teritorija, esančia Lietuvos Respublikoje arba kitose ES valstybėse narėse, jei jas vykdant sukurti produktai, rezultatai ir nauda atitenka strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojams ar šioje teritorijoje veiklą vykdančiam verslui.							
2.1.1.8.	Vietos projektų atrankos kriterijai	Svarbiausi vietos projektų atrankos kriterijai, kurie naudojant balų sistemą bus taikomi siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius (sukuriančius didžiausią pridėtinę vertę) vietos projektus: 1. Kuo didesnis projekto naudos gavėjų skaičius kartu užtikrinant							

		<p>vietos bendruomenės socialinę sanglaudą;</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Efektyvus turimų išteklių naudojimas; 3. Savanorių įtraukimas į veiklą vykdymą; 4. Veiklos tęstinumas. <p>Projektas turi prisidėti prie rodiklių pasiekimo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. BIVP projektų veiklą dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) 2. Turi prisidėti prie Priemonės įgyvendinimo stebėsenos rezultato rodiklio „BIVP projektų veiklą dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis“ siekimo; 3. Gali prisidėti prie Priemonės įgyvendinimo stebėsenos rezultato rodiklio „Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“ siekimo; 4. Gali siekti Priemonės įgyvendinimo stebėsenos produkto rodiklio „Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius“.
2.1.1.9.	Didžiausia paramos suma vietos projekto dalyviui (Eur)	Paramos suma vienam vietos projekto dalyviui negali viršyti 1.800 Eur.
2.1.1.10.	Tinkamos ir netinkamos išlaidos	<p>Tinkamos finansuoti išlaidos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tuo atveju, kai atliekama projekto veiklą dalyvių neformalaus švietimo (įskaitant neformalųjį profesinį mokymą) veikla, tinkamos finansuoti išlaidos yra šios: <ol style="list-style-type: none"> 1.1. neformalaus švietimo paslaugų įsigijimo išlaidos. Vienam asmeniui skiriama lėšų suma negali viršyti 3 Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžių; 1.2. projekto veiklas – neformalųjį profesinį mokymą - vykdančio personalo darbo užmokesčio ir atlygio tokias projekto veiklas vykdančioms fiziniams asmenims pagal paslaugų (civilines), autorines ar kitas sutartis išlaidos (kai pats projekto vykdytojas ar partneris atlieka šias projekto veiklas ar jų dalį); 1.3. mokymo priemonių įsigijimo išlaidos, kai projekto vykdytojas ar partneris pats atlieka projekto veiklas ar jų dalį; šios išlaidos vidutiniškai vienam mokiniui gali sudaryti ne daugiau kaip 10 proc. visų projekte neformaliam švietimui numatytų tinkamų finansuoti išlaidų. 1.4. projekto veiklą dalyvių – mokinių kelionės į mokymo vietą ir atgal išlaidos (pagal profesinio mokymo teikėjo pateiktą informaciją apie dalyvių lankomumą, kai kelionės iki profesinio mokymo vietos atstumas viršija 5 km); 1.5. projekto veiklą dalyvių – mokinių maitinimo išlaidos (pagal neformalaus švietimo teikėjo pateiktą informaciją apie dalyvių lankomumą); 1.6. visos projekto veiklą dalyvių privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepavimo nuo užkrečiamųjų ligų, jeigu tai nustatyta darbuotojų saugą ir sveikatą darbe reglamentuojančiuose teisės aktuose, išlaidos; 2. tuo atveju, kai projekto veiklą dalyviai atlieka savanorišką veiklą,

		<p>tinkamos finansuoti yra savanoriškos veiklos išlaidos (kai savanoriškos veiklos organizatorius – projekto vykdytojas ar partneris): savanorių kelionės, maitinimo, pašto, telefono išlaidos; savanoriškai veiklai atlikti reikalingų priemonių, specialių drabužių įsigijimo išlaidos; savanoriškos veiklos sutarties galiojimo laikotarpiui tenkančios draudimo išlaidos ir savanorių skiepavimo ir sveikatos pažymos gavimo išlaidos (kai reikalinga pagal savanoriškos veiklos pobūdį). Projekto veiklų dalyvio su savanoriškos veiklos vykdymu susijusios išlaidos finansuojamos ne ilgiau kaip 12 mėn.</p> <p>3. tuo atveju, kai projekto veiklų dalyviai atlieka praktinių darbo įgūdžių įgijimo ar ugdymo darbo vietoje veiklą, tinkamos finansuoti išlaidos yra šios:</p> <p>3.1. darbdavio darbo vietoje patirtos praktinio darbo įgūdžių įgijimo ar ugdymo darbo vietoje organizavimo išlaidos (<u>mokamos iki 4 mėn. per kalendorinius metus, bet ne daugiau kaip 2 metus</u>), t. y.: 1) darbuotojo, kuris darbdavio paskirtas atsakingu už darbo įgūdžių organizavimą, darbo užmokesčio už darbo laiką, tiesiogiai skirtą darbo įgūdžių įgijimo ar ugdymo darbo vietoje organizavimui, dalies kompensavimas ir 2) projekto veiklų dalyviams darbo įgūdžiams įgyti reikalingų darbo priemonių (tiesiogiai su projektu susijusioms medžiagoms, įrankiams, įrangai, trumpalaikiam turtui) įsigijimo ir nuomos išlaidos. Šiame papunktyje nurodytos darbo įgūdžių įgijimo darbo vietoje organizavimo išlaidos vienam darbdaviui gali sudaryti ne daugiau kaip 20 tūkst. eurų ir neviršyti 20 procentų darbdavio įdarbintiems asmenims mokamo darbo užmokesčio sumos);</p> <p>3.2. projekto veiklų dalyviams reikalingų specialiųjų drabužių įsigijimo išlaidos (kai reikalinga pagal darbo pobūdį);</p> <p>3.2. projekto veiklų dalyvių skiepavimo ir sveikatos pažymų gavimo išlaidos (kai reikalinga pagal darbo pobūdį).</p> <p>Pagal 3 punktą deklaruojant išlaidas teikiama <i>de minimis</i> valstybės pagalba pagal 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamente (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo <i>de minimis</i> pagalbai (OL 2013 L 352, p. 1) (toliau – <i>de minimis</i> reglamentas) nustatytus reikalavimus.</p>								
2.1.1.11.	Pareiškėjo įnašas	Pareiškėjas prie įgyvendinimo prisideda ne mažiau nei 3 proc. įnašu – nemokamu savanorišku darbu arba piniginėmis lėšomis.								
2.1.1.12.	Projektų vertės	Tinkamo finansuoti projekto vertė ne mažesnė nei 10.000 Eur ir ne didesnė nei 15.000 Eur.								
2.1.1.13.	Projekto trukmė	Projekto trukmė nuo paramos sutarties pasirašymo turi būti ne ilgesnė nei 24 mėn.								
2.1.1.14.	Planuojamo veiksmo įgyvendinimo pradžia ir pabaiga (metai / mėnuo)	2017-09 – 2018-12								
2.1.1.15.	Lėšų poreikis ir finansavimo	<p>Bendra numatoma finansavimo suma veiksmui – 20.035 Eur.</p> <table border="1"> <tr> <td>LĖŠŲ POREIKIS</td> <td>2017</td> <td>2018</td> <td>2019</td> <td>2020</td> <td>2021</td> <td>2022</td> <td>Iš viso:</td> </tr> </table>	LĖŠŲ POREIKIS	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Iš viso:
LĖŠŲ POREIKIS	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Iš viso:			

	šaltiniai								
		Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0	150	150	0	0	0	300
		Valstybės biudžeto lėšos	0	350	650	500	0	0	1.500
		Kitos viešosios lėšos	0		0	0	0	0	0
		Privačios lėšos	0	203	500	500	0	0	1203
		Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	3.500	8.500	5.032	0	0	17.032
		Iš viso:	0	4.203	9.800	6.032	0	0	20.035
2.2. Uždavinys: Gyventojų verslumo skatinimas gerinant darbingų Varėnos miesto gyventojų padėtį darbo rinkoje.									
<i>2.2.1. Veiksmas: Gyventojų verslumui didinti skirtų neformalių iniciatyvų įgyvendinimas, siekiant pagerinti darbingų vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų padėtį darbo rinkoje</i>									
2.2.1.1.	VPS tikslas: Gyventojų verslumo didinimas įgyvendinant neformalias iniciatyvas, siekiant pagerinti darbingų vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų padėtį darbo rinkoje.								
2.2.1.2.	Apibūdinimas	Uždavinio įgyvendinimas skirtas bedarbių ir neaktyvių gyventojų užimtumui didinti. Veiklos gali apimti: konsultavimą, pagalbą randant tiekėjus, klientus, verslui pradėti reikalingų priemonių suteikimą, mentorystę „verslas – verslui“, konsultacijas konkretaus verslo kūrimo ir plėtros klausimais.							
2.2.1.3.	Remiamų vietos projektų pobūdis:	<i>Pažymėkite ženklą „X“ remiami pelno ar ne pelno projektai. Fizinių asmenų vietos projektai gali būti remiami tik pelno.</i>							
		pelno							
		ne pelno	x						
2.2.1.4.	Tinkami paramos gavėjai	Vieši ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje, savivaldybės, kurios teritorijoje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija.							
2.2.1.5.	Galimi projektų partneriai	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje ar besiribojančiose teritorijose, savivaldybė, kurios teritorijoje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija; savivaldybės, kurios teritorija ribojasi su teritorija tos savivaldybės, kurioje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija.							
2.2.1.6.	Tikslinė grupė	<ol style="list-style-type: none"> 1. darbingi bedarbiai ir neaktyvūs gyventojai, 2. kiti darbingi gyventojai, kurių namų ūkio pajamos neviršija namų ūkio skurdo rizikos ribos; 3. vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojai - verslininkai, kurie yra pradėję vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdyti ūkinę komercinę veiklą ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose. Pagal verslo liudijimą, kuris galioja vienerius metus ar trumpiau, dirbantis asmuo priskiriamas šiai tikslinei grupei, jei jam verslo liudijimas atitinkamai veiklai yra išduotas pirmą kartą arba yra praėję ne mažiau kaip 3 metai nuo anksčiau jam šiai veiklai išduoto verslo liudijimo galiojimo pabaigos; 4. ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki projektinio pasiūlymo pateikimo 							

		<p>vietos veiklos grupei dienos (tuo atveju, kai atstovaujama įmonė yra pareiškėju ar partneriu) arba iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose (tuo atveju, kai atstovaujama įmonė nėra pareiškėju ar partneriu) Juridinių asmenų registre įregistruotų ir ūkinę komercinę veiklą vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdančių įmonių darbuotojai ir valdymo organų atstovai.</p>
2.2.1.7.	Tinkamumo sąlygos	<p>Projekto veiklos turi būti vykdomos vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje arba su vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija besiribojančia teritorija, esančia Lietuvos Respublikoje arba kitose ES valstybėse narėse, jei jas vykdančios sukurti produktai, rezultatai ir nauda atitenka strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojams ar šioje teritorijoje veiklą vykdančiam verslui.</p> <p><i>Specialūs reikalavimai:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vykdančios poveiklę „verslui (įskaitant savarankišką darbą pradedančius asmenis) pradėti reikalingų priemonių suteikimas“: <ol style="list-style-type: none"> a) gali būti finansuojamos priemonių, kurios reikalingos verslui (įskaitant savarankišką darbą) pradėti, įsigijimas (įskaitant atvejus, kai verslui (įskaitant savarankišką veiklą) pradėti skirtinas priemonės įsigyja tarpininkas, siekdamas šias priemones verslą (įskaitant savarankišką veiklą) pradedančiam subjektui perduoti laikinai valdyti), jei įsigytos priemonės naudojamos verslą pradedančios įmonės ar savarankišką darbą pradedančio asmens vykdomoje veikloje, neperduodant jų naudoti (nuomos, panaudos ar kt. pagrindais) tretiesiems asmenims; b) kai priemonės, kurios reikalingos verslui (įskaitant savarankišką darbą pradedančius asmenis) pradėti, įsigyja tarpininkas, numatantis šias priemones perduoti verslą (įskaitant savarankišką darbą) pradedančiam subjektui laikinai valdyti, verslui pradėti reikalingų priemonių įsigijimas gali būti finansuojamas jei tenkinamos taip pat ir šios sąlygos: <ol style="list-style-type: none"> 1) priemonės perduodamos verslą pradedančiai įmonei ar savarankišką darbą pradedančiam asmeniui valdyti panaudos pagrindais ne ilgesniam kaip 12 mėn. laikotarpiui; 2) pats tarpininkas iš priemonių negauna jokios tiesioginės ir netiesioginės naudos; 2. vykdančios poveiklę „besikuriančio verslo (įskaitant savarankišką veiklą pradedančius asmenis) konsultavimas, pagalba randant tiekėjus, klientus; mentorystė „verslas verslui“, teikiant konsultacijas konkrečiau verslo kūrimo ir plėtros klausimais“, konsultavimo ir tarpininkavimo paslaugos įmonei ar savarankišką darbą pradedusiam asmeniui gali trukti ne ilgiau kaip 12 mėn. laikotarpi; 3. vienam subjektui (įmonei ar savarankišką darbą vykdančiam fiziniam asmeniui) skirta pagalba gali sudaryti ne daugiau kaip 10 tūkst. eurų; subjekto gaunamos pagalbos suma nustatoma pagal atitinkamų rinkos sąlygomis teikiamų prekių, paslaugų įkainius. 4. Finansuojant Atmintinės 3.3 punkte nurodytų veiklų išlaidas teikiama <i>de minimis</i> valstybės pagalba pagal <i>de minimis</i> reglamento reikalavimus.

2.2.1.8.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>Svarbiausi vietos projektų atrankos kriterijai, kurie naudojant balų sistemą bus taikomi siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius (sukuriančius didžiausią pridėtinę vertę) vietos projektus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kuo didesnis projekto naudos gavėjų skaičius kartu užtikrinant vietos bendruomenės socialinę sanglaudą; 2. Efektyvus turimų išteklių naudojimas; 3. Savanorių įtraukimas į veiklą vykdymą; 4. Veiklos tęstinumas. <p>Projektas turi prisidėti prie rodiklių pasiekimo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. BIVP projektų veiklą dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) 2. turi prisidėti prie Priemonės įgyvendinimo stebėsenos rezultato rodiklio „BIVP projektų veiklą dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis“ siekimo; 3. gali prisidėti prie Priemonės įgyvendinimo stebėsenos rezultato rodiklio „Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“ siekimo; 4. gali siekti Priemonės įgyvendinimo stebėsenos produkto rodiklio „Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius“
2.2.1.9.	Didžiausia paramos suma vietos projekto dalyviui (Eur)	Paramos suma vienam vietos projekto dalyviui negali viršyti 2.000 Eur.
2.2.1.10.	Tinkamos ir netinkamos išlaidos	<p>Tinkamos išlaidos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų nuomos išlaidos (šios išlaidos tinkamos tuo atveju, jei pagrindžiama, kad: 1) projekto vykdytojo ar partnerio panaudos, patikėjimo ar nuosavybės teise valdomų patalpų ploto nepakanka projekto veikloms vykdyti arba valdomos patalpos dėl numatomų vykdyti projekto veiklų pobūdžio ir šioms veikloms taikomų teisės aktuose nustatytų reikalavimų yra netinkamos; 2) projekto vykdytojas ir (ar) partneris, siekdamas projekto veikloms vykdyti reikalingas patalpas valdyti panaudos ir (ar) patikėjimo teise, ėmėsi visų priemonių, reikalingų įgyti teisę projekto veikloms vykdyti reikalingas patalpas valdyti patikėjimo ir (ar) panaudos teise) ir projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų, kurias projekto vykdytojas ar partneris valdo patikėjimo ar panaudos teise, paprastojo remonto išlaidos. Šios išlaidos tinkamos finansuoti, kai pats projekto vykdytojas ir (ar) partneris atlieka projekto veiklas ar jų dalį; šios išlaidos gali sudaryti ne daugiau kaip 10 proc. visų projekto tinkamų finansuoti išlaidų; 2. projekto veikloms vykdyti reikalingų baldų, kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidos (įskaitant susijusias transportavimo, sumontavimo, paruošimo naudoti, apmokymo naudotis ir kitas susijusias išlaidas); 3. projekto veikloms vykdyti reikalingo trumpalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidos; 4. verslui (įskaitant savarankišką veiklą) pradėti reikalingų priemonių

		<p>įsigijimo išlaidos;</p> <p>5. projekto veiklas vykdančių savanorių savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidos (kai savanoriškos veiklos organizatorius – projekto vykdytojas ar partneris): savanorių kelionių, maitinimo, pašto, telefono išlaidos; savanoriškai veiklai atlikti reikalingų priemonių, specialių drabužių įsigijimo išlaidos; savanoriškos veiklos sutarties galiojimo laikotarpiui tenkančios draudimo išlaidos ir savanorių skiepavimo ir sveikatos pažymos gavimo išlaidos (kai reikalinga pagal savanoriškos veiklos pobūdį);</p> <p>6. projekto veiklas vykdančio personalo (t. y. projekto vykdytojo ir partnerio organizacijos darbuotojų) darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio išpareigojimų išlaidos bei atlygio projekto veiklas vykdančioms fiziniams asmenims pagal paslaugų (civilines), autorines ar kitas sutartis išlaidos;</p> <p>7. projekto veikloms vykdyti reikalingų paslaugų įsigijimo išlaidos;</p> <p>8. projekto veiklas vykdančio personalo kelionių, dalyvavimo renginiuose išlaidos;</p> <p>9. svečio iš užsienio kelionių ir apgyvendinimo išlaidos;</p> <p>10. projekto veiklose dalyvaujančių asmenų darbo užmokesčio, apskaičiuoto ir išmokėto už darbo laiką, kurio metu darbuotojai dalyvavo projekto veiklose, ir susijusių darbdavio išpareigojimų išlaidos (šios išlaidos yra tinkamos tik kaip projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) nuosavas įnašas).</p> <p>11. projekto veiklų dalyvių kelionių ir dalyvavimo renginiuose išlaidos;</p> <p>12. projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų eksploatavimo (komunalinių, ryšio paslaugų ir pan.) išlaidos.</p> <p>Netinkamos išlaidos:</p> <p>1. verslui žuvininkystės, akvakultūros ar žemės ūkio srityje pradėti reikalingų priemonių įsigijimo išlaidos;</p> <p>2. verslo (įskaitant savarankišką darbą dirbančius asmenis) mokamų mokesčių padengimo išlaidos.</p>																							
2.2.1.11.	Pareiškėjo įnašas	Pareiškėjas prie įgyvendinimo prisideda ne mažiau nei 3 proc. įnašu – nemokamu savanorišku darbu arba piniginemis lėšomis.																							
2.2.2.12.	Projektų vertės	Tinkamo finansuoti projekto vertė ne mažesnė nei 10.000 Eur ir ne didesnė nei 36.000 Eur.																							
2.2.2.13.	Projekto trukmė	Projekto trukmė nuo paramos sutarties pasirašymo turi būti ne ilgesnė nei 24 mėn.																							
2.2.2.14.	Planuojamo veiksmo įgyvendinimo pradžia ir pabaiga (metai / mėnuo)	2017-01 – 2019-12																							
2.2.2.15.	Lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai	<p>Bendra numatoma finansavimo suma veiksmui – 35.965,10 Eur.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">LĖŠŲ POREIKIS</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> <th>2021</th> <th>2022</th> <th>Iš viso:</th> </tr> <tr> <th><i>Eur</i></th> <th><i>Eur</i></th> <th><i>Eur</i></th> <th><i>Eur</i></th> <th><i>Eur</i></th> <th><i>Eur</i></th> <th><i>Eur</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Savivaldybės</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	LĖŠŲ POREIKIS	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Iš viso:	<i>Eur</i>	<i>Eur</i>	<i>Eur</i>	<i>Eur</i>	<i>Eur</i>	<i>Eur</i>	<i>Eur</i>	Savivaldybės	0	0	0	0	0	0	0
LĖŠŲ POREIKIS	2017	2018		2019	2020	2021	2022	Iš viso:																	
	<i>Eur</i>	<i>Eur</i>	<i>Eur</i>	<i>Eur</i>	<i>Eur</i>	<i>Eur</i>	<i>Eur</i>																		
Savivaldybės	0	0	0	0	0	0	0																		

		biudžeto lėšos							
		Valstybės biudžeto lėšos	0	800	1.200	665,41	0	0	2.665,41
		Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0
		Privačios lėšos	0	697,10	1.000	1.000	0	0	2.697,10
		Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	7.000	15.032	8.570,59	0	0	30.602,59
		<i>Iš viso:</i>	0	8.497,10	17.232	10.236	0	0	35.965,10

14 lentelė. Varėnos miesto 2016–2020 metų vietos plėtros strategijos veiksmų planas

2017 m.	Planuojami veiksmai	Sąsaja su VPS ir uždaviniais
<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1-ojo kvietimo skelbimas (I ketvirtis) Kvietimo vietos projektų surinkimas, vertinimas ir tvirtinimas 1-ojo kvietimo sutarčių sudarymas Mokėjimo prašymų Agentūrai teikimas (ne rečiau kaip kas 3 mėn.) Vietos projektų mokėjimo prašymų ir ataskaitų vertinimas, patikrų vietoje organizavimas (nuolat, pagal poreikį) Metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino) Projektų pareiškėjų ir vykdytojų konsultavimas (nuolat, pagal poreikį) Metinio VPS administravimo išlaidų poreikio teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino) VPS įgyvendinimo stebėsenos organizavimas (nuolat, pagal patvirtintą VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką) 	<p>1-asis kvietimas skelbiamas 1.1.1., 2.1.1.1. ir 2.2.1. veiksmams</p>
<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p>	<ol style="list-style-type: none"> Interneto svetainės modifikavimas, palaikymas ir priežiūra. Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą talpinimas interneto svetainėje (I-IV ketvirtis) Vietinio lygmens konferencijos organizavimas (I ketvirtis) 	<p>Aktyvumo skatinimo veiksmai</p>
<p>2018 m.</p>	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p>	<p>2-asis kvietimas skelbiamas 1.1.1., 2.1.1. veiksmams</p>
<p>1. 2-ojo kvietimo skelbimas (I ketvirtis)</p>	<ol style="list-style-type: none"> Kvietimo vietos projektų surinkimas, vertinimas ir tvirtinimas Sutarčių pasirašymas Mokėjimo prašymų teikimas Agentūrai (ne rečiau kaip kas 3 mėn.) Vietos projektų mokėjimo prašymų ir ataskaitų vertinimas, patikrų vietoje organizavimas (nuolat, pagal poreikį) Metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino) Projektų pareiškėjų ir vykdytojų konsultavimas (nuolat, pagal poreikį) Metinio VPS administravimo išlaidų poreikio teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino) 	

<p>9. 3-ojo kvietimo teikti vietos projektų paraiškas skelbimas (III ketvirtis)</p> <p>10. 3-ojo kvietimo vietos projektų surinkimas, vertinimas ir tvirtinimas (IV ketvirtis)</p> <p>11. VPS įgyvendinimo stebėsenos organizavimas (nuolat, pagal patvirtintą VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką)</p> <p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Interneto svetainės modifikavimas, palaikymas ir priežiūra. Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą talpinimas interneto svetainėje (I-IV ketvirtis) 2. Vietinio lygmens konferencijos organizavimas (I ketvirtis) 	<p>3-asis kvietimas skelbiamas 1.1.1., 1.1.2. 2.1.1. ir 2.2.1. veiksmams</p>
<p>2019 m.</p> <p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 3-ojo kvietimo skelbimas (I ketvirtis) 2. Kvietimo vietos projektų surinkimas, vertinimas ir tvirtinimas 3. Sutarčių pasirašymas 4. Mokejimo prašymų teikimas Agentūrai (ne rečiau kaip kas 3 mėn.) 5. Vietos projektų mokejimo prašymų ir ataskaitų vertinimas, patikrų vietoje organizavimas (nuolat, pagal poreikį) 6. Metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino) 7. Projektų pareiškėjų ir vykdytojų konsultavimas (nuolat, pagal poreikį) 8. Metinio VPS administravimo išlaidų poreikio teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino) 9. VPS įgyvendinimo stebėsenos organizavimas (nuolat, pagal patvirtintą VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką) 	<p>3-asis kvietimas skelbiamas 1.1.1., 1.1.2. 2.1.1. ir 2.2.1. veiksmams</p>
<p>2020 m.</p> <p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Papildomo kvietimo skelbimas (I ketvirtis) 2. Kvietimo vietos projektų surinkimas, vertinimas ir tvirtinimas 3. Sutarčių pasirašymas 4. Mokejimo prašymų teikimas Agentūrai (ne rečiau kaip kas 3 mėn.) 	<p>3-asis kvietimas skelbiamas 1.1.1., 1.1.2. 2.1.1. ir 2.2.1. veiksmams</p>
<p>Papildomas kvietimas skelbiamas likus lėšų bent viename iš trijų strategijos veiksmų.</p>	<p>3-asis kvietimas skelbiamas 1.1.1., 1.1.2. 2.1.1. ir 2.2.1. veiksmams</p>

<p>5. Vietos projektų mokėjimo prašymų ir ataskaitų vertinimas, patikrų vietoje organizavimas (nuolat, pagal poreikį)</p> <p>6. Metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino)</p> <p>7. Projektų pareiškėjų ir vykdytojų konsultavimas (nuolat, pagal poreikį)</p> <p>8. Metinio VPS administravimo išlaidų poreikio teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino)</p> <p>9. VPS įgyvendinimo stebėsenos organizavimas (nuolat, pagal patvirtintą VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką)</p>	<p>Aktyvumo skatinimo veiksmai</p>
<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. Interneto svetainės modifikavimas, palaikymas ir priežiūra. Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą talpinimas interneto svetainėje (I-IV ketvirtis)</p> <p>2. Vietinio lygmens konferencijos organizavimas (I ketvirtis)</p>	
<p>2021 m.</p>	
<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p>	
<p>1. Mokėjimo prašymų teikimas Agentūrai (ne rečiau kaip kas 3 mėn.)</p> <p>2. Metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino)</p> <p>3. Projektų pareiškėjų ir vykdytojų konsultavimas (nuolat, pagal poreikį)</p> <p>4. Metinio VPS administravimo išlaidų poreikio teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino)</p> <p>5. 6-ojo kvietimo teikti vietos projektų paraiškas skelbimas (III ketvirtis)</p> <p>6. 6-ojo kvietimo vietos projektų surinkimas, vertinimas ir tvirtinimas (IV ketvirtis)</p> <p>7. VPS įgyvendinimo stebėsenos organizavimas (nuolat, pagal patvirtintą VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką)</p>	<p>VPS įgyvendinimo veiksmai susiję su visomis priemonėmis</p>
<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. Interneto svetainės modifikavimas, palaikymas ir priežiūra. Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą talpinimas interneto svetainėje (I-IV ketvirtis)</p> <p>2. Vietinio lygmens konferencijos organizavimas (I ketvirtis)</p>	
<p>2022 m.</p>	
<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p>	
<p>1. Mokėjimo prašymų teikimas Agentūrai (ne rečiau kaip kas 3 mėn.)</p> <p>2. Vietos projektų mokėjimo prašymų ir ataskaitų vertinimas, patikrų vietoje organizavimas (nuolat, pagal poreikį)</p>	<p>VPS įgyvendinimo veiksmai susiję su visų veiksmų įgyvendinimu</p>

<p>3. Metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino)</p> <p>4. Projektų pareiškėjų ir vykdytojų konsultavimas (nuolat, pagal poreikį)</p> <p>5. Metinio VPS administravimo išlaidų poreikio teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino)</p> <p>6. VPS įgyvendinimo stebėsenos organizavimas (nuolat, pagal patvirtintą VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką)</p> <p>7. Varėnos miesto vietos veiklos grupės įgyvendintos strategijos tęstinumo užtikrinimo veiksmų plano rengimas ir patvirtinimas.</p> <p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. Interneto svetainės modifikavimas, palaikymas ir priežiūra. Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą talpinimas interneto svetainėje (I-IV ketvirtis)</p> <p>2. Vietinio lygmens konferencijos organizavimas (I ketvirtis)</p>	<p>Aktyvumo skatinimo veiksmai</p>
<p>2023 m.</p>	
<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <p>1. Vietos projektų mokėjimo prašymų ir ataskaitų vertinimas, patikrų vietoje organizavimas (nuolat, pagal poreikį)</p> <p>2. Metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino)</p> <p>3. Projektų vykdytojų konsultavimas (nuolat, pagal poreikį)</p> <p>4. VPS įgyvendinimo stebėsenos organizavimas (nuolat, pagal patvirtintą VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką)</p> <p>5. Galutinio mokėjimo prašymo teikimas Agentūrai (III ketvirtis)</p> <p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. Interneto svetainės modifikavimas, palaikymas ir priežiūra. Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą talpinimas interneto svetainėje (I-IV ketvirtis)</p> <p>2. Vietinio lygmens konferencijos organizavimas (I ketvirtis)</p>	<p>VPS įgyvendinimo veiksmai susiję su visomis priemonėmis</p>
<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. Interneto svetainės modifikavimas, palaikymas ir priežiūra. Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą talpinimas interneto svetainėje (I-IV ketvirtis)</p> <p>2. Vietinio lygmens konferencijos organizavimas (I ketvirtis)</p>	<p>Aktyvumo skatinimo veiksmai</p>

6. Vietos plėtos strategijos valdymo ir stebėsenos tvarka

15 lentelė. Vietos plėtos strategijos įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos funkcijos pagal subjektus

Atsakingas asmuo/valdymo organas	Valdymo ir stebėsenos funkcijos
VVG nariai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Išklauso VVG pirmininko ataskaitą apie VPS įgyvendinimo eigą 2. Teikia rekomendacijas/siūlymus VVG valdybai dėl vietos plėtos strategijos įgyvendinimo proceso tobulinimo
VVG valdymo organo nariai (valdyba)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką ir jos pakeitimus 2. Priima sprendimą dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudarymo, jos sudėties keitimo, papildymo, atskirų jos narių suspendavimo esant piknaudžiavimo atvejui 3. Svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo ataskaitą ir VPS pakeitimus
Vietos plėtos strategijos administravimo vadovas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teikia pasiūlymus VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei ir VVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos, jos keitimo arba papildymo 2. Teikia pasiūlymus VVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudarymo, jos sudėties keitimo arba papildymo 3. Koordinuoja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės veiklą 4. Koordinuoja ir vadovauja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės vizitams į įgyvendinamų vietos projektų vietas 5. Koordinuoja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos, VPS įgyvendinimo ataskaitos ir VPS pakeitimų projektų rengimą 6. Užtikrina tinkamą su VPS įgyvendinimo vidaus valdymu, stebėseną ir vertinimu susijusių dokumentų saugojimą 7. Informuoja Europos socialinio fondo agentūrą ir (arba) LR Vidaus reikalų ministeriją apie VPS įgyvendinimo problemas, o taip pat pateikia siūlymus dėl jų sprendimo
Vietos plėtos strategijos finansininkas ir (arba) buhalteris	<ol style="list-style-type: none"> 1. Renka, sistemina, analizuoja finansinę informaciją iš įvairių šaltinių apie VPS įgyvendinimo pažangą bei problemas ir ją teikia VPS administravimo vadovui 2. Saugo su VPS įgyvendinimo vidaus valdymu, stebėseną ir vertinimu susijusius finansinius dokumentus
Kiti VVG administracijos darbuotojai:	
Vietos plėtos strategijos administratorius (-iai)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identifikuoja VPS įgyvendinimo problemas, renka, sistemina, analizuoja informaciją iš įvairių šaltinių apie VPS įgyvendinimo pažangą ir ją teikia VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei bei.

	<p>VPS administravimo vadovui</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Rengia VPS įgyvendinimo ataskaitas ir VPS pakeitimų projektus 3. Organizuoja tyrimų/galimybių studijų, susijusių su VPS įgyvendinimu, atlikimą 4. Planuoja, organizuoja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės vizitus (patikras) į įgyvendinimų vietos projektų vietas 5. Saugo su VPS įgyvendinimo vidaus valdymu, stebėseną ir vertinimu susijusius dokumentus <p>1. Organizuoja ir vykdo VPS įgyvendinimo pažangos, stebėsenos ataskaitas, VPS pakeitimų viešinimą (VVG interneto svetainė, spauda, informaciniai biuleteniai ir t.t.)</p>
<p>Vietos plėtos strategijos viešųjų ryšių specialistas (-ai)</p>	
<p>VVG darbuotojų gebėjimai įgyvendinti VPS</p>	
<p>Vietos plėtos strategijos administravimo vadovas</p>	<p>Aukštasis išsilavinimas ir ne mažesnė nei 3 m. darbo patirtis projektų valdymo srityje; vadovavimo patirtis</p>
<p>Vietos plėtos strategijos finansininkas ir (arba) buhalteris</p>	<p>Aukštasis išsilavinimas buhalterinės apskaitos tvarkymo srityje ir ne mažesnė nei 2 m. darbo patirtis buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje; arba ne mažesnė negu 2 m. darbo patirtis buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje įgyvendinant VPS</p>
<p>kiti VVG administracijos darbuotojai:</p>	
<p>Vietos plėtos strategijos administratorius</p>	<p>Aukštasis išsilavinimas ir ne mažesnė negu 1 m. darbo patirtis projektų valdymo srityje; arba ne mažesnė negu</p>
<p>Vietos plėtos strategijos viešųjų ryšių specialistas</p>	<p>2 m. darbo patirtis VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje</p> <p>Aukštasis išsilavinimas ir gebėjimas laisvai dėstyti mintis tiek žodžiu, tiek raštu</p>
<p>Vietos plėtos strategijos įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistemos apibūdinimas</p> <p><i>Trumpas sistemos apibūdinimas. Užtikrinant Vietos plėtos strategijos įgyvendinimą, sukurta jos įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistema, kuri leis nuolat stebėti ir periodiškai vertinti Vietos plėtos strategijos įgyvendinimo pažangą. Vietos plėtos strategijos įgyvendinimo stebėseną yra sistemingas bei kompleksiškas priemonių, susietų su Vietos plėtos strategijos įgyvendinimu, kokybinių ir kiekybinių pokyčių stebėjimo, vertinimo ir pasiūlymų dėl Vietos plėtos strategijos įgyvendinimo tobulinimo procesas.</i></p> <p><i>Vietos plėtos strategijos įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tikslas – sukurti patikimą ir objektyvią VVG atstovaujamos teritorijos plėtos koordinavimo, Vietos plėtos strategijos įgyvendinimo stebėsenos tvarką, užtikrinti racionalų ES ir nacionalinės paramos lėšų paskirstymą ir jų išisavinimą laiku, VVG valdymo organų, VVG administracijos darbuotojų funkcijas, atskaitomybę ir jų atsakomybę, tenkančią įgyvendinant Vietos plėtos strategijos.</i></p> <p><i>Vietos plėtos strategijos įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistema sudarys tinkamas prielaidas ne tik tinkamai koordinuoti,</i></p>	

periodiškai vertinti Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo eigą, bet ir vertinti Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo rezultatyvumą, efektyvumą ir poveikį VVG atstovaujama teritorijai, o prireikus papildyti ar keisti pačią Vietos plėtros strategijos.

Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos sistema yra skirta VVG nariams, VVG valdybos nariams ir VVG darbuotojams, atsakingiems už VPS įgyvendinimo administravimą.

Vietos plėtros strategijos įgyvendinime dalyvaujančių VVG subjektų vaidmuo VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistemoje. Svarbiausias vaidmuo užtikrinant VPS įgyvendinimo valdymą ir stebėseną tenka VVG valdybai, kuri pagal jai visuotinio VVG narių susirinkimo suteiktą kompetenciją svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką, jos pakeitimus ir VPS įgyvendinimo ataskaitą bei VPS pakeitimus; priima sprendimą dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudarymo, jos sudėties keitimo, papildymo arba atskirų jos narių narystės suspendavimo esant piktnaudžiavimo atvejui.

Pagrindinis vaidmuo vykdant reguliarią VPS įgyvendinimo stebėsenos priežiūrą tarp VVG valdybos posėdžių teks VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei, kurią VVG valdybos sprendimu sudarys paskirti VVG nariai kartu su VVG administracijos darbuotojais. Užtikrinant vietos valdžios, bendruomenių ir verslo sektorių efektyvų bendradarbiavimą, formuojant VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudėtį bus laikomasi partnerystės principo, t.y., kad šios grupės nariai atstovautų visiems trims sektoriams (pilietinės visuomenės, vietos valdžios ir verslo).

VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupė turės kompetenciją teikti pasiūlymus VVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos, jos keitimo arba papildymo, dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudėties keitimo, papildymo arba atskirų jos narių suspendavimo, kai nustatomas piktnaudžiavimo atvejis. Taip pat VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės nariai kartu su VVG administracijos darbuotojais vyks į vietos projektų patikras vietose, dalyvaus rengiant VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą ir VPS pakeitimų projektus.

VPS administravimo vadovas, administratorius, VPS finansininkas ir kiti darbuotojai, susiję su VPS administravimu, vykdys nuolatinį VPS įgyvendinimo valdymą ir stebėseną pagal aprašytas funkcijas.

Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą teikimo tvarka. Svarbi sėkmingo VPS įgyvendinimo sąlyga yra tinkamai organizuotas reikalingos statistinės informacijos rinkimas, sisteminimas ir analizė bei papildomų tyrimų arba galimybių studijų apie VPS numatytų tikslų, uždavinių, priemonių įgyvendinimą, atlikimas.

Už informacijos, reikalingos VPS įgyvendinimui užtikrinti ir stebėsenai atlikti bei ataskaitai parengti, rinkimą, sisteminimą ir analizę bei papildomų tyrimų, susijusių su VPS įgyvendinimu, organizavimą bus atsakingi VVG administracijos darbuotojai (VPS administravimo vadovas, administratorius, finansininkas, viešųjų ryšių specialistas).

Informacija apie VPS įgyvendinimo pažangą ir susidariusias VPS įgyvendinimo problemas bus gaunama iš vietos projektų įgyvendinimo ataskaitų, VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės ir VVG administracijos darbuotojų vizitų (patikrų) į vietos projektų įgyvendinimo vietas ataskaitų, atliktų tyrimų ataskaitų ar galimybių studijų, susijusių su VPS įgyvendinimu ir kitų informacijos šaltinių.

VPS įgyvendinimo metinė ataskaita rengiama pagal Vietos plėtros strategiją, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu,

administravimo taisyklių nustatytą formą ir reikalavimus.

VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaita bus rengiama kasmet (apims laikotarpį nuo ataskaitinių metų sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.). Už jos parengimą kartu VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės nariais atsakinga VVG administracija, o už pateikimą VVG valdybai bus atsakinga VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupė. VVG valdybai nepritarus metinei ataskaitai, ji grąžinama tobulinimui, už kurią atsakinga VVG administracija.

VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupė VPS įgyvendinimo metinę ataskaitą pateiks VVG valdybai ne vėliau kaip per vieną mėnesį pasibaigus ataskaitiniams metams, o galiausiai ataskaita bus pristatoma VVG narių visuotiniam susirinkimui, kuris VPS įgyvendinimo ataskaitą viešai apsvarstys. Ataskaita taip pat bus viešai skelbiama www.varena.lt.

Atskaitomybės tarp atskirų VVG subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant VPS, sistema. Pagal VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus tvarkos aprašą visi VVG darbuotojai, susiję su VPS administravimu, bus tiesiogiai pavaldūs ir atskaitingi VPS administravimo vadovui. VPS administravimo vadovas už savo veiklą bus tiesiogiai atskaitingas VVG valdybai, o tarp jos posėdžių VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei, kuri kaip ir VPS administravimo vadovas, už savo veiklą atskaitinga VVG valdybai. VVG valdyba kartu su VVG pirmininku už savo veiklą atskaito prieš visuotinę VVG narių susirinkimą, kaip aukščiausią VVG valdymo organą.

Detalesnė atskaitomybė (pavaldumas) tarp atskirų VVG subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant VPS, bus aprašyta VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkoje, kuri tvirtinama VVG valdybos sprendimu.

Atsakomybės sistema, taikoma įgyvendinant VPS. Pastebėjus ar nustatčius VVG administracijos darbuotojų piktnaudžiavimo (neteisoto veikimo arba neveikimo) atvejį, VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupė kreipiasi į VVG valdybą dėl šių darbuotojų atsakomybės arba laikino nušalinimo nuo pareigų.

VVG valdyba taip pat turės teisę esant piktnaudžiavimo atvejui arba interesų konfliktui priimti sprendimą dėl atskirų VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės narių narystės joje suspendavimo tol, kol bus pašalintas interesų konfliktas.

Iškylus tam tikriems VPS įgyvendinimo sunkumams (pvz., atsilikimas nuo VPS įgyvendinimo plano), VVG valdybos sprendimu gali būti rengiama ir jai teikiama svarstyti tarpinė, t.y. pirmojo pusmečio (apims laikotarpį nuo ataskaitinių metų sausio 1 d. iki birželio 30 d.) VPS įgyvendinimo ataskaita.

Esant poreikiui arba iškilus sunkumams įgyvendinant VPS į VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupę VVG valdybos sprendimu gali būti įtraukti papildomi nariai, kuruosiantys sritis, kuriose susiduriama su sunkumais įgyvendinant vietos projektus ir siekiant VPS tikslų. Vėrėnos miesto 2016 – 2020 metų vietos plėtos strategijos valdymo ir stebėsenos tvarkos grafikas:

Etil. Nr.	Darbo etapas	Pateikimo terminas	Teikėjas	Gavėjas
1.	Pateikiama informacija reikalinga Vietos Plėtos strategijos įgyvendinimo metinių priežiūros	Iki einamųjų metų sausio 15 d.	Vietos plėtos strategijos projektų vykdytojai	Asmuo, atsakingas už vietos plėtos strategijos priežiūrą

	ataskaitų parengimui				
2.	Metinės/galutinės ataskaitos parengimas	iki einamųjų metų vasario 15 d./ ne vėliau kaip per 2 mėn. nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pabaigos	Asmuo, atsakingas už vietos plėtros strategijos priežiūrą	-/-	
3.	Metinės/galutinės ataskaitos tvirtinimas	iki einamųjų metų kovo 15 d./ ne vėliau kaip per 4 mėn. nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pabaigos	Asmuo, atsakingas už vietos plėtros strategijos priežiūrą	Vietos veikos grupės visuotinis narių susirinkimas arba kolegialaus valdymo organas	
4.	Metinės/galutinės ataskaitos pateikimas ministerijai	iki einamųjų metų balandžio 1 d./ ne vėliau kaip per 6 mėn. nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pabaigos	Asmuo, atsakingas už vietos plėtros strategijos priežiūrą	LR Vidaus reikalų ministerija	
5.	Bendravimas su LR Vidaus reikalų ministerija	iki einamųjų metų balandžio 1 d./ ne vėliau kaip per 6 mėn. nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pabaigos visu strategijos įgyvendinimo ir atsiskaitymo už rezultatus laikotarpiu	Asmuo, atsakingas už vietos plėtros strategijos priežiūrą	LR Vidaus reikalų ministerija	

Detalesnė atsakomybės sistema, taikoma atskiriems VVG subjektams, dalyvaujantiems įgyvendinant VPS, bus aprašyta VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkoje.

Įgyvendinimo procedūra, nustatant, kaip bus atrenkami veiksmų ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojai

Varėnos miesto VVG visuotinis narių susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę, tvirtins vietos projektų atrankos kriterijus, kurie privalo būti nediskriminuojantys ir skaidrūs. Numatoma, kad vietos projektų atrankos kriterijai bus numatyti vietos projektų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse, kurias numatoma patvirtinti per 3 mėn. nuo Varėnos miesto 2016–2020 metų plėtros strategijos patvirtinimo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijoje. Kvietimus teikti vietos plėtros projektinius pasiūlymus atrankai skelbs Varėnos miesto vietos veiklos grupė. Skelbiami kvietimai turės atitikti šiuos reikalavimus: būti skelbiami lietuvių kalba; pateikti Varėnos rajono savivaldybės internetiniame tinklapyje (kvietimai atrankai taip pat galės būti skelbiamas papildomai kitais būdais: kituose internetiniuose tinklapiuose, leidiniuose, išsiuntinėjant kvietimus galimiems pareiškėjams, dalinantis informacija su kitomis organizacijomis ir pan.), užtikrinant, kad informacija apie kvietimus atrankai bus vieša ir prieinama galimiems vietos plėtros projekto pareiškėjams ir visuomenei. Skelbiant kiekvieną kvietimą, bus patvirtintos ir kvietime nurodytos projektinių pasiūlymų pateikimo sąlygos, tokios kaip: vietos projektinių pasiūlymų teikimo laikotarpis (kuris bus numatomas ne trumpesnis kaip 30 kalendorinių dienų), planuojama skirti lešų vietos plėtros projektams įgyvendinti suma, atsakingi asmenys už kvietimą, nurodytas adresas, kuriuo turi būti pristatyti projektiniai pasiūlymai, kontaktinis asmuo gauti papildomai

informacijai dėl projekcinio pasiūlymo teikimo. Taip pat bus pridėdama projekcinio pasiūlymo forma (Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymu patvirtintų „Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių“ 2 priedas). Numatoma, kad Varėnos miesto VVG skelbdama kvietimą atrankai vadovausis Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymu patvirtintų „Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių“ 1 priedu.

Varėnos miesto VVG numato, kad taip pat reikalui esant gali skelbti papildomą kvietimą teikti rezervinius vietos plėtros projektinius pasiūlymus. Skelbdama tokią kvietimą, Varėnos miesto VVG jame aiškiai nurodys, kad priimami vietos plėtros projektiniai pasiūlymai, kuriems finansuoti vietos plėtros strategijoje lėšų nėra.

Numatoma, kad pateiktus projektinius pasiūlymus vertins Varėnos miesto VVG paskirti vietos plėtros projektų vertintojai, kuriais negalės tapti Varėnos miesto VVG kolegialaus valdymo organo nariai. Vertinimo eiga ir procedūra bei vertintojų reikalaujamos kompetencijos ir išipareigojimai bus apibrėžti atskiru dokumentu, kurį patvirtins Varėnos miesto VVG visuotinis narių susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę, per 3 mėn. nuo Varėnos miesto 2016–2020 metų vietos plėtros strategijos patvirtinimo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijoje.

Numatoma, kad kiekvienas projektinis pasiūlymas turi atitikti du vertinimus: (1) administracinės atitikties vertinimą ir (2) naudos ir kokybės vertinimą. Detalus administracinės atitikties vertinimo ir naudos ir kokybės vertinimo procedūra ir kriterijai bus apibrėžti projektų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse, kurias numatoma patvirtinti per 3 mėn. nuo Varėnos miesto 2016–2020 metų vietos plėtros strategijos patvirtinimo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijoje.

Planuojama, kad pateikti projektiniai pasiūlymai turės būti įvertinti per 20 darbo dienų nuo paskutinės nustatytos dokumentų pateikimo konkursui dienos. Varėnos miesto VVG pirmininkas, atsižvelgdamas į gautų projektinių pasiūlyimų skaičių ir apimtį, turės galimybę terminą pratęsti iki 10 darbo dienų.

Tvirtinant projektų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse bei skelbiant projektinių pasiūlyimų atrankos kvietimus, bus atsižvelgiama į tai, kad suūlomų finansuoti vietos plėtros strategijos įgyvendinimo projektų sąrašas kartu su visų Varėnos miesto VVG sąraše esančių vietos plėtros strategijos įgyvendinimo projektų aprašymais turi būti pateiktas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai per 12 mėnesių nuo vietos plėtros strategijos patvirtinimo dienos, bet ne vėliau kaip iki 2019 m. gruodžio 30 d. Numatoma, kad šis terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip 3 mėnesiams tuo atveju, jeigu atsiranda nuo Varėnos miesto VVG nepriklausančios aplinkybės, kurių Varėnos miesto VVG negalėjo numatyti iš anksto ir jų išvengti. Varėnos miesto VVG numato, kad iki 2022 m. pabaigos paskelbs ne mažiau kaip 3 ir ne daugiau kaip 4 kvietimus teikti projektinius pasiūlymus. Varėnos miesto VVG įsipareigoja užtikrinti, kad vietos plėtros projekto vykdytojams ir (ar) jo/jų partneriams bei vietos bendruomenėms būtų prieinama informacija apie visus Varėnos miesto VVG priimtus sprendimus, susijusius su jo (jų) vietos plėtros projektiniu pasiūlymu, ir tokių sprendimų motyvus.

Vietos plėtros strategijos pakeitimų iniciavimo procedūra

Varėnos miesto VVG gali pati inicijuoti vietos plėtros strategijos keitimą.

Vietos plėtros strategijos pakeitimus tvirtina visuotinis jos narių susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu jam visuotinis narių

susirinkimas yra suteikęs šią teisę.

Vietos plėtros strategijos keitimas turi būti raštu suderintas su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija. Numatoma, kad Varėnos miesto VVG gali keisti vietos plėtros strategiją:

- būtina keisti del teisės aktų, reglamentuojančių vietos plėtros strategijų įgyvendinimą, pakeitimų;
 - būtina keisti suplamiotų lėšų paskirstymą tarp vietos plėtros strategijos uždavinių ir veiksmo sričių;
 - būtina keisti didžiausią galimą paramos sumą vienam vietas plėtros strategijos veiksmui įgyvendinti pagal skirtingus vietos plėtros strategijos uždavinius;
 - būtina peržiūrėti veiksmų, numatytų vietos plėtros strategijoje, sąrašą, siekiant įgyvendinti vietos plėtros strategijoje numatytus rodiklius.
- Varėnos miesto VVG, norėdama keisti vietos plėtros strategiją, privalo raštu pateikti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai motyvuotą prašymą leisti pakeisti vietos plėtros strategiją, miesto vietos veiklos grupės kolegialaus valdymo organo protokolo kopiją ir kartu su prašymu pateikti visą informaciją ir dokumentus, kuriais pagrindžiamas prašymas.
- Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, gavusi prašymą leisti pakeisti vietos plėtros strategiją per 5 darbo dienas pateikia jį Jungtiniam vietos plėtros strategijų atrankos komitetui.

Komitetas per 15 darbo dienų įvertina prašymo aplinkybes ir priima sprendimą dėl vietos veiklos grupės prašymo leisti keisti vietos plėtros strategiją įvertina, ar atlikus tokį pakeitimą vietos plėtros strategija duos tiek pat arba daugiau naudos ir efektyviau bus siekiama vietos plėtros strategijoje nustatyto tikslo įgyvendinimo; jeigu Jungtinis vietos plėtros strategijų atrankos komitetas nustato, kad dėl vietos plėtros strategijos pakeitimų vietos veiklos grupė negalės pasiekti vietos plėtros strategijoje nustatyto tikslo ir tolesnis vietos plėtros strategijos įgyvendinimas bus neefektyvus, komitetas nepritaria vietos plėtros strategijos keitimui). Komitetas vietos veiklos grupės prašymą leisti keisti vietos plėtros strategiją gali: patenkinti; patenkinti iš dalies arba su tam tikromis sąlygomis; atmesti.

Priėmusi sprendimą dėl vietos veiklos grupės prašymo leisti keisti vietos plėtros strategiją, Jungtinis vietos plėtros strategijų atrankos komitetas per 5 darbo dienas informuoja Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministeriją.

Ministerija per 5 darbo dienas išsiunčia vietos veiklos grupei pranešimą apie Jungtinio vietos plėtros strategijų atrankos komiteto priimtą sprendimą.

7. Vietos plėtros strategijos finansinis planas

Siekiant įgyvendinti Varėnos miesto 2016–2020 metų vietos plėtros strategiją, numatytiems įgyvendinti veiksmams įgyvendinti reikalingos lėšos ir vietos plėtros strategijos administravimo išlaidos kiekvienais vietos plėtros strategijos įgyvendinimo metais pateikiami žemiau lentelėje.

Pažymime, kad vietos plėtros strategijai įgyvendinti (įskaitant administravimo išlaidas) numatytas Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų poreikis iki 92,5 proc. visų planuojamų išlaidų (lėšų poreikio), tinkamų finansuoti pagal 2014–2020 metų veiksmų programos 8.6.1 konkrečių uždavinių „Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“. Taip pat nurodome, kad vietos plėtros strategijai administruoti numatyta iki 15 procentų vietos plėtros strategijai įgyvendinti numatytų Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų, kuri sudaro 60 815,32 Eur.

16 lentelė. Varėnos miesto 2016–2020 metų vietos plėtros strategijos įgyvendinimo finansavimo planas.

VEIKSMAS	LĖŠŲ POREIKIS	2016–2020 metų vietos plėtros strategijos įgyvendinimo finansavimo planas					
		2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
		<i>Eur</i>					
1.1.1. Bendrųjų socialinių paslaugų, įskaitant maitinimo organizavimą, asmens higienos ir priežiūros paslaugų organizavimą, psichologinės pagalbos bei pagalbos į namus organizavimą, teikimas socialinę atskirtį patiriančioms asmenims bei šių paslaugų teikimas pagėliams ir	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	2.900 (225,00)	3.000 (225,00)	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	3.800	9.850 (375,00)	4.900 (375,00)	2.400	1.645
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Privacios lėšos	0,00	2.900	7.500 (150,00)	3.800 (150,00)	1.447,5	1.249,75
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	49.000	122.750 (4.250)	38.250 (4.250)	29.500	18.813,19

tautinėms mažumoms priklausantiems asmenims, skatinant jų socialinę integraciją Varėnos mieste.	Iš viso:	0,00	55.700	143.000 (5000)	49.950 (5000)	33.347,5	21.707,94
2. TIKSLAS: Pagerinti vietinės įsidarbinimo galimybes, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius.							
2.1. UŽDAVINYS: Varėnos miesto bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumo didinimas įgyvendinant neformalias iniciatyvas.							
2.1.1. Veiksmas: Naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių suteikimas, vykdomas savanorišką veiklą, praktinių darbo įgūdžių suteikimas ir ugdymas darbo vietoje.	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	150	150	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	350	650	500	0	0
	Kitos viešosios lėšos	0		0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	203	500	500	0	0
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	3.500	8.500	5.032	0	0
Iš viso:	0	0	4.203	9.800	6.032	0	0

2.2. UŽDAVINYS: Gyventojų verslumo skatinimas gerinant darbingų Varėnos miesto gyventojų padėtį darbo rinkoje.										
2.2.1. Gyventojų verslumui didinti skirtų neformalių iniciatyvų įgyvendinimas, siekiant pagerinti darbingų vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų padėtį darbo rinkoje	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Valstybės biudžeto lėšos	0	800	1.200	665,41	0	0	0	0	
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Privaciaios lėšos	0	697,10	1.000	1.000	0	0	0	0	
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	7.000	15.032	8.570,59	0	0	0	0	
	Iš viso:	0	8.497,10	17.232	10.236	0	0	0	0	

	Strategijos administravimo išlaidos, eurais	Savivaldybės biudžeto lėšos	3436,88	1900,00	1500,00	1200,00	1260,87	1260,87	1260,87	1260,87
		Valstybės biudžeto lėšos	964,55	800,00	750,00	700,00	700,00	700,00	700,00	650,00
		Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
Privaciaios lėšos		100,00	350,00	350,00	300,00	222,85	222,85	222,85	222,85	
Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos		13231,53	8.500,00	7.000,00	6000,00	4707,46	4707,46	4707,46	4707,46	
Iš viso:		17.732,96	11.550,00	9.600,00	8.200,00	6.891,18	6.891,18	6.891,18	6.841,18	

Iš viso vietos plėtros strategijai įgyvendinti	Savivaldybės biudžeto lėšos	3.436,88	2.050,00	4.550,00	4.200,00	1.260,87	1.260,87	1.260,87	1.260,87	

Valstybės biudžeto lėšos	964,55	5.750,00	12.450,00	6765,41	3.100,00	2.295,00
Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0
Privačios lėšos	100,00	4150,10	9.350,00	5.600,00	1670,35	1.472,60
Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	13.231,53	68.000,00	153.282,00	57.852,59	34.207,46	23.520,65
<i>Iš viso:</i>	17.732,96	79.950,10	179.632,00	74.418,00	40.238,68	28.549,12

Preliminarus detalus Varėnos miesto 2016–2020 metų vietos plėtros strategijos įgyvendinimo finansavimo planas pateikiamas 7 priede. Reikalingos finansavimo sumos bus tikslinamos kartu su tvirtinamu Vietos plėtros strategijos įgyvendinamų projektų sąrašu.

Pažymėtina, kad suplanuotos lėšos vietos plėtros strategijos veiksmams yra pakankamos vietos plėtros strategijos tikslui pasiekti, įgyvendinant numatytus uždavinius ir pasiekiant apsibrėžtus rezultatus.